Sfarmă-piatră

Director: Al. Gregorian • Redacția și Administrația: București I, Str. Domnița Anastasia, 16 • Telefon: 3.76.05

Campania iudaica mondială contra României

MARELE STRĂJER

Ziare din Anglia, din America, din Franța, din Italia și Germania răspândesc pe rând în lagrul lumii cuvintele Regelui nostru, informând asupra nevoilor interne, lămurind asupra măsurilor ce se iau, justificând aceste măsuri în funcție de necesitățile neamului și statului românesc.

Un singur mare propagandist, un singur mare apărător are astăzi România peste hotare: pe augustul ei Suveran.

Aspectul acesta cu totul nou al multiplei activități regale și cu totul neobișnuit față de atitudinile rezervate, pe care și le impun de regulă capetele încoronate, stârnește și trebuia să stârnească în noi nu numai un sentiment de admirație intelectuală pentru înțelepciunea Celui care vorbește astfel cum niciun om politic român n'a vorbit, dar o vie flacără de recunoștință pentru marele și luminatul apărător al patriei sale, care e patria noastră.

Am pășit pe un „prag de eră nouă“, cum ziceam într'un articol anterior. Sântem la începutul unei opere de purificare a organismului național, de deparazitare și desvoltare a forțelor creatoare românești. Dar am intrat în această zonă de reforme fără să fim noi înșine pregătiți și fără să fi pregătit în prealabil opinia publică de peste hotare.

Problema evreească, a cărei deslegare ne preocupă de azi încolo în cadrele politicei de stat, are două fețe din care trebuie considerată și tratată.

Una e fața internă, care pretinde metode limpezi și sigure precum și mijloace adecuate deslegării. Cei chemați în momentul de față să ducă pe umeri această sarcină epocală afirmă o intenție ce stă la inima tuturor naționaliștilor, dar metodele nu se arată nici clare, nici sigure, iar mijloacele sânt încă în stare de confuză nearticulare. Eliminările ce se impun în anumite părți din organismul național, lasă goluri, ce trebuiesc împlinite imdeiat pentru a evita zdruncinul și desechilibrul în buna funcționare a vieții colective. Dar admirabilele intenții naționaliste se înfățișează deocamdată fără studiile prealabile nici în ce privește elementele ce trebuiesc împlinite imediat pentru veste elementele pregătite să umple golurile. In această privință sântem mai mult într'o fază de pipăire și de improvizație fragmentare, lipsindu-ne liniile unui program de ansamblu în cuprinsul căruia să se miște operația progresivă de revoluționare și naționalizare. Soluționarea problemei evreești nu e ușoară și tocmai de aceea nu poate fi morfolită și împotmolită în improvizații ivite din capriciile subiective ale câte unui ins antisemit.

A doua față a ei e cea internațională. Oricât am vrea ca această problemă să ne privească numai pe noi, laturea internațională n'o putem evita. Jidovimea, cum știm cu toții, e un organism planetar, foarte solidar, care, prin finanță, prin masonerie, prin presă, prin democrație și marxism, a știut să asocieze în apărarea cauzei universale a lui Israel o sumă de puteri ce contează în politica internațională. Dacă există în genere un determinism internațional, ce se repercutează prin presiuni de multiple forme asupra fiecărui stat, și în special asupra statelor mai mici, determinismul acesta e cu atât mai accentuat când e vorba de problema evreească. Opinia mondială e o gelatină imensă pe care atingerea într'un singur punct o face să tremure și să reacționeze pe toată suprafața. E foarte adevărat că în ultimii ani, biruința fascismului și mai ales realitatea răsunătoare a național-socialismului antisemit, a diminuat considerabil forța de reacțiune a acestei opinii mondiale semite și filosemite. Fenomenul ne este cert favorabil. Dar tocmai în țările cu care ne găsim în sistemul de alianțe internaționale a rămas încă tare opinia semită și filosemită.

Reformele preconizate de România noastră necesitau o prealabilă lămurire și dezarmare a valului de ostilități externe care, pentru orice cunoscător al problemei, era de prevăzut. In această privință însă statul nostru se găsește fără nicio organizație de propagandă peste hotare care să lămurească lumii și să-i justifice documentar necesitatea vitală a reformelor dinlăuntru. Precum în țară n'avem o literatură de specialitate care să ne înfățișeze numeric, financiar, economic și cultural realitatea stăpânirii evreești, cu atât mai puțin avem o asemenea literatură de propagandă pentru străinătate. Inlăuntru, literatura antisemită e simplă teorie și semnalare a primejdiei; pentru străinătate nici atât. Avem un birou de presă și de propagandă atașat ministerului de externe. Din prima clipă a „erei noi“ el trebuia pus la lucru întocmind lucrări documentare în diferite limbi și răspândindu-le cu sutele de mii în toate forurile internaționale pentru a înfățișa situația și a justifica măsurile plănuite de guvern. O mare agenție telegrafică trebuia de asemenea instalată din primul moment într'unul din centrele mondiale, pentru a împânzi lumea cu știrile ce ne interesează și pentru a rectifica orice tentativă de calomnie. Nimic din toate acestea n'avem. Cei însărcinați oficial cu asemenea propagandă se țin de fleacuri, de cancanuri și de lovituri interne, tipi de sinecure și de cafenea, incapabili să înțeleagă rolul unei propagande de stil mare cum o cere momentul de față.

In această mizeră carență a spiritului de orientare și de apărare, un singur factor pășește pe planul internațional lămurind zi de zi lucrurile, respingând calomniile, arătând realitățile, justificând măsurile plănuite, apărând prestigiul României. Regele țării! Interviewurile sale din ultima lună constituie marele scut al numelui românesc, ridicat cu braț de cavaler august în fața străinătății.

Pentru Regele Carol al II-lea ideea de propagandă în străinătate e o veche pasiune, care datează din prima tinerețe princiară. Sub egida Sa și din inițiativa Sa, România ieșia regulat încă de acum cincisprezece ani ca participantă la marile expoziții internaționale de artă. Innalte plăsmuiri ale geniului nostru artistic, printr'însul s'au făcut cunoscute și prețuite întâia oară în străinătate. Aceste ieșiri în larg au culminat în recenta participare la expoziția din Paris, unde România și-a cucerit un renume mondial. Să nu uităm însă că acest răsunător succes se datorește inițiativei și trudei Regelui, care a călăuzit personal lucrările preparatoare până în ultimul amănunt. Marea izbândă dela Paris i-o datorim în întregime. Este în această latură din splendida personalitate a Regelui nostru o ambiție nobilă și o pasiune fără limită de a crea țării sale un strălucitor renume în concertul celorlalte popoare.

Astăzi, la un moment de răscruce în viața României, când acest renume e pus în discuție, aceeași augustă pasiune a găsit mijlocul unei defensive de imens răsunet. Glasul Regelui singur apără în largul lumii drepturile la viață ale neamului românesc.

Printr'o tradiție comodă, eram obișnuiți ca guvernele noastre să acopere Coroana, cum se spunea până ieri. Asistăm acum la un fenomen nou: Regele țării, punând în balanța internațională toată greutatea de aur a cuvântului său, ia sub scutul august guvernul. Prin rostul său direct și răspicat se exprimă în largul lumii idealul românismului.

Problema evreească, ridicată la suprafața vieții de stat de către tumultoasa suferință populară, implicând prin specificul ei puternice repercusiuni intrnaționale, e afirmată de Majestatea Sa în toate interviewurile acordate străinătății ca problema cea mai arzătoare a momentului. Suferința acestui neam e consfințită astfel în suprema expresie a statului român: în cuvântul regal. Dar ce însemnează lucrul acesta decât identificarea totală a Suveranului cu aspirațiile neamului la un moment crucial al vieții naționale?

Această identificare, această personificare a destinului românesc în Rege e o trăsătură de caracter a firii noastre dinastice. Sântem la o răspântie aproape de aceeași însemnătate cu aceea în care se găsea România la 1916, în pragul războiului de întregire. Dinastia ni-a dat atunci o culme de sublimitate morală. Regele Ferdinand, înfrângând glasul sângelui strămoșesc, s'a declarat bun român și-a tras sabia în numele idealului nostru milenar. A fost un sacrificiu de sine fără pereche pentru a se face una cu voința de glorie a neamului nostru.

Acelaș elan de sacrificiu al tatălui isbucnește în urmaș astăzi când Regele Carol al II-lea își pune în cumpănă întreaga personalitate pentru a ocroti țara în pragul unei mari reforme mântuitoare.

E pur și simplu criminală larma partidelor politice care, pentru interesele de club, meschinizează un moment epocal de însemnătatea acestuia. Dacă guvernul nu are nici forța, nici priceperea să adune în jurul său voința unanimă a naționalismului, mai presus de el există, pentru toți, sublimul exemplu al Regelui înțelegător, mărturisitor și apărător fără pereche al cauzei noastre românești. Fragmentați de urile dintre noi și prigonindu-ne unii pe alții în pornirea haină ca nu tu, ci eu să confisc naționalismul pentru deșertăciunea neputinței mele, Regele, mai presus de acest sfâșietor spectacol, e centrul magnetic în care trebuie să se unifice toate voințele de desrobire a românismului. Cuvântul său e cuvântul statului național, așa cum l-am visat cu toții. Asvârlit în cumpăna vieții internaționale, el trebuie să cadă greu și hotăritor, țintind în traiectoria lui de lumină unanimitatea vibrantă și uriașă a sufletului și a voinței românești.

Un cavaler al naționalismului s'a ridicat, în zale regale, peste creștetele noastre.

Cine mai e nemulțumit? Cui și pentruce îi displace această sarcină luată pe umerii auguști? Ce motiv binecuvântat ar mai ține în rezervă vreo inimă cu adevărat naționalistă? A rostit cineva, până astăzi, în numele statului, mai luminos și mai răspicat și mai autoritar credința pentru care se zbuciumă mii și milioane de suflete?

Eu mă gândesc îndeosebi la falangele tumultoase ale tineretului nostru, neînfricoșat în prigoane, fanatic cu inima, hotărît pentru sacrificiul mântuitor. Regele țării e luminosul purtător de cuvânt al destinului românesc în lume. Momentul e unic și capabil de toate entusiasmele sacre ale **adorării și** ale urmării.

Trăiască Marele Străjer al acestui neam!

Nichifor Crainic

PUNCTE CARDINALE IN HAOS

de Prof. NICHIFOR CRAINIC

EDITURA CUGETAREA

Cartea veacului și a învierii românești epuizându-se complet la prima tipăritură a apărut în a doua ediție.

E cel mai mare succes de operă ideologică în publicistica noastră.

Singura noastră salvare: REGELE

Din izolarea pe care ne-am impus-o noi singuri pe înălțimile acestea ale naționalismului autocefal și olympic unde spiritul partizan care diformează judecata și otrăvește sufletele nu mai poate ajunge, am avut întotdeauna avantajul de a vedea just și privilegiul rar de a putea spune lucrurilor pe adevăratul lor nume, chiar dacă a trebuit să supărăm pe unii, să sacrificăm legături vechi și situații personale, să ne sporim mai ales dușmanii.

De aici, dacă am văzut lucruri bune, ne-a fost indiferentă tabăra unde s'au petrecut ele și le-am lăudat. Legionari sau cuziști sau altfel, naționaliștii cinstiți au găsit oricând în „Sfarmă Piatră“ un sprijinitor gratuit și sincer. Niciodată nu ne-am precupețit ajutorul și niciodată nu ne-am uitat la culoarea cămășii celui către care a mers binele nostru. La fel am criticat și am demascat cu curaj toate erorile naționaliștilor, iarăși indiferent de tabăra căreia aparțineau păcătoșii. Obiectivi și deciși să nu cedăm niciodată nimic din intransigența dela început, am rămas cu încăpățânare la misiunea noastră de poliție morală a naționalismului, corectând, prevenind, sancționând, fără să greșim, fiindcă am urmărit întotdeauna numai binele mișcării naționaliste și absolut nimic altceva.

De când apare „Sfarmă Piatră“ preocuparea tuturor câți muncim aici în frunte cu martirizatul nostru Nichifor Crainic, a fost să redăm naționalismului unitatea pierdută acum unsprezece ani din pricina unei aventuri galante și a unor ambiții stupide.

N'am isbutit. Pledoariile noastre, când patetice când aspre, au răsunat în bolți de suflete pustii. Regretabil. Am oferit apoi o bază concretă de înțelegere: programul Statului etnocratic care să-i satisfacă deopotrivă pe toți naționaliștii de pe toate baricadele. Programul a plăcut, dar ura și orgoliul șefilor au continuat să crească adâncind până la crimă deosebirile dintre crezuri.

Am văzut atunci că dezastrul e inevitabil, că unitatea mișcării nu se mai poate reface decât prin dispariția uneia dintre cele două organizații adversare. Și cu toate acestea, cu riscul de a fi luați drept naivi, am perseverat. Am continuat să cerem conducătorilor naționaliști unire. Iar când am văzut și am văzut că unirea nu mai are absolut nici o șansă de realizare, când am epuizat toate resursele de optimism, am cerut corifeilor să prevină măcar agresiunile, să aibe milă de luptători și să nu transforme țara în teatru de bătae între frați; procesul de lichidare a uneia sau alteia dintre grupări să-l lase să se îndeplinească dela sine și fără violențe.

Se vede însă că peste mișcarea naționalistă apasă un blestem care trebue să se împlinească întocmai.

Eforturile noastre au fost în van și de data aceasta. Grozăvia s'a înfăptuit. Naționaliștii au început să fie uciși de naționaliști!

Ce monstruozitate poate să fie mai mare decât asta? Ce crimă mai strigătoare la cer? Ce satisfacție mai mare puteau primi dușmanii neamului ăsta românesc?

E îngrozitor, îngrozitor, domnilor naționaliști!

Atmosfera din țară este foarte încărcată. Cu singura deosebire că aici sunt numai naționaliști cei cari se încaeră între dânșii, România are acum aspectul unei Spanii care așteaptă pe 18 Iulie 1936.

Nu mai lipsește decât cadavrul lui Calvo Sotello ciuruit de gloanțe și aruncat undeva în vreun cimitir madrilen de camionul gărzii civile.

Ce dramă teribilă poate fi mâine, la noapte chiar!

Oare în guvernul acesta, căruia nu-i putem contesta naționalismul, nu e nimeni care să vadă că gloanțele jandarmilor dela Măineasca trec prin cauciucuri și se înfig în inima neamului?

D. Goga căruia adesea îi place să spună literar că stă cu urechea la pieptul țării, nu aude nimic? Nimic?!

Țara, să ne dea voe cenzura s'o spunem, ca să afle și d. prim-ministru, e de pe acum împărțită în două.

Aceste alegeri, inutile în fond, au înverșunat taberele până le-au înebunit. Și suntem abia la începutul perioadei electorale...... Ce va urma, nu e nevoe să fii profet ca să vezi și să te îngrozești de pe acum.

Dar în țara noastră a mai rămas totuși cineva care nu și-a pierdut capul. E Majestatea Sa Regele. Am citit ultimul Său interview acordat ziarului „Berliner Tageblatt“. Regele e singurul om care vede într'adevăr la fel cu noi, cu muritorii care nu avem pleopane de prim-ministru. El a observat din înălțimea Tronului că, jos, românii sunt învrăjbiți de moarte, că toată nenorocirea lor vine dela partidele politice și că singura salvare rămâne în viitor la tineretul care trebue scos din cluburi.

„FARAMIȚAREA TINERETULUI IN PARTIDE ESTE O NENOROCIRE“ — a spus textual Majestatea Sa.

Se aude? Să facem pace fraților și să ascultăm măcar cuvântul Regelui.

Să salvăm măcar tineretul.

Să-l desbrăcăm de cămășile urii până nu piere tot în carnagiul electoral și să-l oferim Tronului.

Asta mai e singura noastră scăpare.

Al. Gregorian

PRIGOANA RELIGIOASĂ ÎN SPANIA

Veacul nostru pare a fi până în zilele de față copilul teribil al istoriei. A debutat promițător, impresionant, prin cel mai tragic spectacol de lugubră grandoare pe care l-a înregistrat istoria lumii: războiul mondial. A continuat cu seria acelorași capricii de copil răsgâiat în catastrofala prăbușire a imperiului țarist și continuă astăzi cu masacrele din extremul orient și svârcolirile din țara hispanilor. Sunt prăbușiri pricinuite parcă de furia oarbă a destinului sau regisate din umbră de inteligența nimicitoare a lui Satan. Sumbre prevestiri apocaliptice, valurile furiei deslănțuite năvălesc amenințătoare asupra Bisericii lui Hristos. Acum douăzeci de ani un uriaș imperiu creștin, țara miilor de biserici cu turle de aur, s'a prăbușit sub asalturile urii. Dușmanii lui Hristos stau în necurmată veghe de arme — și numărul lor este legiune.

Astăzi au dat năvală asupra țării cu cea mai sbuciumată istorie. Trupul Spaniei creștine, acolo unde nu suflă încă duhul învierii celei nouă, sângeră și în clipele acestea din miile de răni și a sângerat vreme de doi ani de zile, sub ochii Europei complice de pasivă și ai reumaticei instituții geneveze.

Avem sub ochi o carte grea de durere și udă de lacrimi ca un psalm funebru. Cartea se numește „PRIGOANA RELIGIOASA IN SPANIA“ (Editura „Cugetarea“, 55 lei), tălmăcită în românește cu deosebită îngrijire de d. Constantin Stelian.

Autorul ei, care, din motive pe care nu le cunoaștem, — este, după cum spune nota tălmăcitorului, una din cele mai mari personalități culturale ale Cataloniei. Anonimatul autorului, care la un moment dat ar putea isca suspiciuni, este recompensat copios de faptul că traducerea franceză poartă girul autoritar al lui Francis de Miomandre și al lui Paul Claudel, care o prefațează cu o admirabilă poemă, pe care o pune și D. Constantin Stelian în fruntea traducerii românești.

Ți se încrâncenează carnea pe tine numai gândindu-te la atâtea inomabile grozăvii petrecute în țara de departe, sora noastră întru latinitate.

Dar să trecem la relatarea faptelor.

Prigoana religioasă din Spania nu este un fenomen care ar putea fi explicat sociologic, ca o urmare, ca o reacțiune împotriva desagregării morale a catehismului spaniol. Nu se petrece nicicum o ateizare în masă a Spaniei catolice, o abdicare măcar dela religia tradițională.

Biserica catolică a fost obiectul unor atacuri din afară, atacuri premeditate și puse la punct cu diabolică perseverență și metodă, de cei cari văd în ea cel mai serios obstacol și adversar al comunismului anarhic și ateu.

Marxismul este supremul „titan al ateismului“. Insuș Karl Marx spune categoric: „Religia este opiul poporului“. In perioada de după 1844 Marx și Engels identifică ateismul cu comunismul, socotindu-l singura religie a umanității viitoare. Protagoniștii de mai târziu ai comunismului, amplifică exagerând teoria anti-religioasă a lui Marx.

Unde au dus teoriile acestea, am văzut din cazul nenorocit al Rusiei. In Spania a lucrat aceeași mână, recte Cominternul sovietic, sub sugestiile directe ale căruia acționează Frente Popular.

Multe și grave acuzații au fost aruncate în spatele Bisericii spaniole. Cea mai gravă dintre toate este acela că biserica s'a pus în slujba oligarhiei capitaliste și a latifundiarilor, că ea a fost păstrătoarea injustiției sociale. Stânga spaniolă uită însă că, dacă Spania s'a înălțat pe culmi de aureolată istorie, aceasta este numai grație spiritualității catolice, paznica tradițiilor seculare și a duhului etnic.

Biserica spaniolă este ctitora culturii spaniole. Instituțiile științifice catolice în domeniul științelor istorice, naturale, matematice, astronomice, erau cotate drept cele mai serioase ale țării.

In Spania se înclestează două forțe ireductibile: spiritualitatea creștină și materialismul ateu. O luptă pe viață și pe moarte, în care solii primei forțe par a avea tot mai siguri sorți de isbândă.

Chiar dacă clerul spaniol ar fi greșit cumva, și-a ispășit vina prin sângele cu care au inundat fața Spaniei.

La începutul lui Ianuarie 1937, clerul spaniol jertfise 11 episcopi și 16.750 preoți. Nu s'a înregistrat nici un caz de apostazie.

Autorul cărții de față nu relatează decât faptele petrecute în Catalonia.

Ura atee s'a ridicat mai întâiu împotriva bisericilor. Adevărate comori de artă s'au prăbușit sub furia nimicitoare, acele bijuterii albe ce însemnează colinele catalane umbrite de crepuscul. Mânăstiri medievale sunt prefăcute în cenușe. Cadavrele călugărilor sunt scoase din liniștea vechilor cripte și târîte în noroiul drumurilor. Alba feciorie a călugărițelor veghiând în liniștea albelor chilii, e pângărită de bestialitatea masculilor roșii.

Biblioteca istorică a Escurialului, a fost risipită în cele patru vânturi. De asemenea biblioteca mânăstirii din Montserrat, unică în Europa. Clerul mirean și seminariile nu se bucură de o soartă mai bună. Ba chiar simplii credincioși cari s'au încumetat să mărturisească pe Hristos. Toate acestea sunt lucruri cari s'au petrecut nu în zona frontului, ci mult în spatele lui. In afară de aceasta, ceiace ne uimește mai mult, este imensa varietate a torturilor, trupești și sufletești, inventate parcă de o diabolică imaginație.

Nume ilustre de ierarhi și teologi se amestecă laolaltă cu cele ale clerului anonim, în marea împăcare a martiriului.

Cartea aceasta trebuie citită de toți cei cari mai au îndoieli asupra sensului războiului spaniol. Cetită și recitită, orice comentarii ale noastre ar fi de prisos. Prea viu, dureros de viu, se sbate un suflet chinuit între paginile ei de sânge.

Noi nu putem spune după lectura ei mai mult decât a spus genialul Paul Claudel în poemul-prefață, frumos ca o liturghie:

„Sfântă Spanie,
Profetă a unui alt pământ scăldat în soare acolo și descălicătoare a altei lumi, în această oră a crucificării tale, Sfântă Spanie, în această zi, Soră Spanie, care-i ziua ta, cu ochii plini de entuziasm și de lacrimi, îți trimit admirația și dragostea mea!“

Horia Nițulescu

O presă care mai întârzie...

Am salutat aici cu nespus entuziasm, prima măsură autoritară și cu adevărat naționalistă a guvernului d-lui Octavian Goga: suprimarea presei din Sărindar. Dece această satisfacție pentru care ni s'ar arunca reproșul de răsbunători și apostoli ai urii și ni s'ar spune în limbaj umanitarist că pe inimile noastre cultura nu și-a lăsat amprentele ei de noblețe? De ce? Pentru motivele care de doi ani și mai bine s'au scris în paginile cinstite ale acestei reviste, unde pretindem că s'au exprimat toate jicnirile și umilințele prin care a trecut încătușat sufletul românesc. Cititorii formați la școala naționalismului vor fi simțit, de sigur, mânia stârnită de obrăsnicia gazetarilor jidovi, vor fi avut proteste în conștiința sau în cercul lor de prieteni, dar noi, care am stat față în față cu spurcatele canalii, noi care le-am cunoscut îndeaproape armele și vedeam bine unde țintesc, noi am avut și avem cu acești bandiți o răfuială mai mare.

Am mai spus-o și altădată: pentru noi scrisul nu e o profesie, o ocupație pe care să fi improvizat-o în lipsa alteia mai greu de împlinit; e mărturisirea marilor neliniști care ne smulg ceasurile de odihnă și este sbuciumul în care se identifică durerile neamului cu sentimentul de răsvrătire pe care de atâtea ori l-am exprimat aci. Ei bine, toate gândurile noastre cinstite și curate, scrise pentru cei câțiva idealiști care respiră alături de noi, au fost neîncetat pângărite de atacurile mârșave ale apașilor de condei. Ei nu puteau pricepe, sau refuzau din perversitate să facă acest lucru, că temeiurile noastre aveau altă obârșie și că elanurile ce ne frământau, erau din rândul acelora care pun în vibrație numai sufletele tari și drepte și că noi eram îngenunchiați de o credință sfântă căreia ne-am închinat cu patimă și religiozitate. Bandiții ne atacau în limbajul lor nelegiuit, căutând să întineze frumusețea și puritatea de cuget, care, — afirm cu orgoliu — sânt podoabele noastre. Personal am fost batjocorit de scribii [illegible] din maidane, pentru că-mi apăram credința în care m'au crescut părinții. Ce ofense grave ni se serveau în coloanele de murdărie și venin, pentru acest serviciu gratuit pe care-l facem neamului și din care beneficiază astăzi foarte mulți tovarăși și admiratori ai adversarilor noștri. Am clocotit re mânie pentru că eram atacați în ceeace aveam mai sacru și nu odată mi-a venit să-mi ies din minți și să mă anăr împotriva borfașilor cu altă armă decât a condeiului.

Cum să nu subliniem, deci, bucuria stârnită de actul suprimării ziarelor acelea, unde a clocit o dușmănie de moarte pentru inima noastră și de unde ni s'au trimis ghiulele ucigătoare. Neamul a fost eliberat dintr'un coșmar care-l [illegible] și a fost cruțat însfârșit de a mai primi în obrajii săi, ocara atâtor [illegible] care-l invitau zilnic la [illegible] membru al steagurilor [illegible].

Evenimentul se cuvenea să fie sărbătorit de toată suflarea românească, și cu această ocazie să fie chemați la răspundere cei care au tolerat imensa destrăbălare, făcută în disprețul demnității românești. Ar fi avut o consacrare categorică și definitivă și reparația venită atât de trăziu, s'ar fi resimțit mai adânc.

Dar rândurile acestea vor să exprime și o nedumerire, asupra căreia stărue multă lume. Din moment ce s'a pornit pe calea refacerii prestigiului național, de vreme ce s'a consemnat vinovăția unei categorii de pretinși ziariști față de marile interese ale neamului și s'a ajuns la hotărîrea că domnii cu perciuni nu mai au dreptul la cuvânt în presa noastră, pentruce, totuși, mai dăinuesc atâtea redacții și se mai îngădue apariția atâtor foi de aceeaș substanță ca și „Dimineața", „Adevărul" sau „Lupta"?

Mie îmi place eroismul și am numai admirație pentru cine isbutește să se strecoare printre piedicile ce i se pun în cale. Dar vedeți, ziarele semite despre care vreau să vorbesc, nu sânt în situația aceasta. Ele trăesc și continuă să trăiască prin faptul că sânt tolerate.

Iată, apare de nuștiu câți ani, „Le Moment", jurnal condus de Alfred Hefter. Individul acesta e jidan și are la cazierul său acte de trădare făcute în dauna Statului român, pentru care a suferit o osândă de cinci ani închisoare. Pe vremuri, scotea la Iași „Lumea", iar mai târziu la București, „Politica", în care a dus o campanie chiar mai aprigă decât a sărindărenilor, împotriva mișcării naționaliste. D-l A. C. Cuza și Octavian Goga au fost groaznic insultați de foile lui Hefter.

Jidovul a peregrinat apoi prin țări străine și s'a făcut celebru în marile capitale europene prin diferite aventuri și escrocherii, până ce ne-a fost trimis plocon înapoi, pentru că devenise indezirabil.

In clipa de față își continuă nestingherit activitatea de îndrumător al conștiinței românești, beneficiind de-o favoare care e în mare conflict cu programul și acțiunea guvernului. Sântem siguri, că d-nii Octavian Goga și A. C. Cuza, absolviți de marile probleme a căror urgență îi solicită în fiece clipă, n'au avut când să se preocupe și de un asemenea amănunt care ar putea să intre în sarcina altora. Și că tot din aceeaș pricină continuă să apară „Lumea românească", ziarul comunist care de atâtea ori ne-a înveninat sufletele și unde — sânt numai câteva luni de-atunci, — Geo Bogza proslăvea setea de bestialitate ale roșilor din Spania, alături de alți tovarăși îndrăciți, care făceau chemări disperate Moscovei și așezau dinamite în rândurile muncitorești. Că din acelaș motiv se afișează zilnic „Gazeta" lui Ceacâru, iudeul impertinent, absolvent a patru clase primare și mare educator al bietului popor român.

In speluncile acestea s'a cultivat și se cultivă cu înverșunare sălbăticia comunistă, ele fiind porturile cele mai avansate ale propagandei roșii între hotarele noastre. Cei care am stat pe baricada opusă, la postul datoriei în care ne-a așezat numai conștiința noastră, și ne-am trudit să împiedicăm acțiunea lor criminală, ducând cuvântul lămuritor până unde ne-au ajutat puterile, sântem în dreptul nostru astăzi pentru atâtea încordări și mânii prin câte am trecut, pentru atâta energie risipită în slujba neamului, să privim cu uimire și cu tristețe, o toleranță care nu se poate justifica.

O biruință se soldează întotdeauna cu înfrângerea adversarului. Înfrângerea aceasta trebue să fie o realitate asupra căreia să nu mai existe motiv de îndoială. Ori, când perzistă vechile avangarde, care au tras focuri de mitralieră în tâmpla neamului, cu patimă infernală, când perzistă chiar într'o formă mai timidă, deocamdată, nu se poate spune că adversarul e răpus.

Sânt deprins să judec lucrurile după logica lor dreaptă, deaceea, nu mă pot dumeri, cum de e cu putință ca sub un regim care a dat cel mai frumos exemplu de autoritate românească prin suprimarea acelor focare de infecție, să apară totuși o nouă gazetă — e vorba de „Semnalul", — care demonstrează chiar pentru orice naiv că nu e decât un camuflaj al „Adevărului". Evident nu suntem sub o conducere dictatorială, dar suntem sub o cârmuire naționalistă, care însemnează în primul rând biruința unei idei și care în mod fatal presupune lichidarea celei opuse. E triumful unei consecvențe și a unei etici pline de făgăduieli, afirmarea unei convingeri tămăduitoare, care nu face altceva decât să împlinească integral, suprimând fără excepție, toate [illegible] vrăjmașe de rit semit sau de culoare marxistă. E unul din obiectivele naționalismului, o condiție a salvării și a înfăptuirilor pe care le propune. E însăși rațiunea cea mai dintâi care face necesară o mișcare naționalistă.

Nu e nevoe să insistăm prea mult asupra acestor adevăruri elementare. Pretindem numai să fie evitate situațiile paradoxale. Îngăduința e bună pentru cine o merită cât de cât; în alte cazuri dă naștere la complicații urite.

Imaginați-vă dvs., că d-l ziarist cu convingeri comuniste, care a fost interzis ieri prin suprimarea „Adevărului", astăzi reintră în activitate pentrucă a isbutit să tragă pe sfoară cenzorul, schimbând firma prăvăliei în care el nu vinde decât tot dinamita pe care o are în depozit. Iată-l plecând după știri prin cabinetele ministeriale, ajungând, în sfârșit, să-și fixeze aceeaș utilitate și poate acelaș prestigiu, pe care impertinența și lunga lui experiență l-a învățat cum să și le impună.

E'n funcția lui de totdeauna, iar noi, ceștelalți, trebue să ne dăm la o parte ca să-i facem loc.

Dar fiindcă e ziarist, el știe să profite și de avantajele pe care i le dă meseria. Cred, bunăoară, că d-l Alfred Hefter, în calitatea sa de director al unui cotidian, trebue să fi obținut și permis de liberă circulație cu clasa I pe C. F. R. Imi închipui că n'au putut rămâne pe dinafară nici Kalustianii dela „Lumea românească", nici alții dela „Gazeta" și din ale părți; măcar primele vedete cu un trecut atât de magnific în presa noastră! Sânt oameni cu drepturi vechi, de mult câștigate, — ca și funcționariii încadrați în statut, — drepturi sfinte pentru orice fel de guvernare.

Permisul, dacă e necesar s'o spunem, i s'a refuzat, bunăoară, celui care semnează aceste rânduri, fiindcă o activitate de aproape cincisprezece ani și sutele de articole și studii închinate mișcării și ideii naționaliste, n'au prețuit nimic în raport cu meritele unui oarecare corespondent dela „Tempo" sau „Capitala" (marile cotidiane de doctrină și intransigență românească).

Sânt mici mizerii, care-și au însă tristețea lor, pentrucă nu's într'un ceas, oricum, s'ar fi crezut că nu mai sânt cu putință, mai ales că favoarea ce ne-a fost interzisă, pentru noi nu avea rațiunea unei plăceri personale de-a vagabonda, ci procurarea unui mijloc de a răspunde invitațiilor ce ni se fac din diferite colțuri ale țării pentru a ține conferințe naționaliste.

Nu știu când se va ajunge și la aceea legiferare a presei noastre, prin care în oamenii de condei să fie identificați adevărații apostoli ai adevărului și ai sensibilității de neam, înlăturându-se pentru totdeauna aventurierii care neisbutind să-și termine studiile și să-și facă o meserie onestă, s'au transformat în învățători ai poporului.

Până atunci, cârmuirea naționalistă de azi, are datoria să desăvârșească aplicarea unei măsuri care a fost numai începută. Fără nici un fel de menajament, să pună sub tăcere pe toți bârfitorii de ieri și pe toți străinii de neam ca să putem spune că sântem în perfect acord cu mărturisirile ce ne-au adus aci. Să se aerisească odată aerul acesta, în care au duhnit prea multe mlaștini și s'au revărsat farmece de către puterile demonice, care stărue cu atâta îndrăsneală, că parcă nici nu te lasă să crezi că s'a săvârșit o mare schimbare în politica țării.

Pan. M. Vizirescu

ÎN CURÂND VA APARE
SUFLET JAPONEZ
de colonel GH. BĂGULESCU

Vania Inculeț cel din 1917

De câtiva ani încoace, nu e prostie, îndrăzneală sau mișelie a partidului liberal — îndărătul căreia să nu zărești, neîndemânatec pitită, umbra mătăhăloasă ori măcar urechile clăpăuge ale d-lui Inculeț. Cu ajutorul unei prese ca a noastră de până acuma, care se cumpără atât de ușor pentru cele mai nerușinate farse, — d-l Inculeț realiza turul de forță de a apare cât se poate de discret și fără de voie, chiar în acele intrigi și combinații în cari el nu exista deloc. Legenda unui Inculeț încurcător și descurcător de sfori politice creștea astfel mereu, atât din mila gazetelor miluite la rându-le din belșug cu fondurile ministerului de interne sau ale vicepreșidinției consiliului de miniștri.

Era unica postură ideală pentru searbăda viață de bătrân a d-lui Ion Inculeț. Prevalându-se de asemănarea în obesitate și în nesimțire senilă probabil, — căci de cea în inteligență nici nu poate fi vorba, — d-l Inculeț a făcut tot posibilul, iertat și neiertat, ca să joace în partid rolul de odinioară al lui Alecu Constantinescu Porcul.

N'a făcut din acest cinic ideal un secret pentru nimeni. Și cum în țara noastră cu o opinie publică atât de amorfă până acuma, puteai să impui tuturor cea mai imposibilă părere despre tine însuți strigând-o cât mai îndrăzneț, urbi et orbi, tu singur, — d-l Ion Inculeț a izbutit să convingă multă lume că e a doua încarnare porcească a Conului Alecu.

In primul rând, pe mulți din propriul său partid. Falsei reputații de inteligență abilă a d-lui Inculeț, se datoresc multe din cele mai răsunătoare prostii politice din ultimii ani, ale partidului liberal. Puțin a lipsit ca ele să nu-i frângă gâtul pentru totdeauna.

Nu suntem încă în măsură să facem bilanțul tuturor acestor grosolane erori cu pretenții de dibăcie. Sântem prea aproape de ele. Nu e încă vremea, dar va veni.

Bilanțul acesta va dovedi cât de meschin e rudimentul de inteligență înecat în grăsimile de namilă siberiană ale persoanei d-lui Inculeț. Și cât de nesfârșit a fost mărit, exagerat, prin reclama dibace a foilor autentic jidovești și pseudo liberale, cu cari ne-a procopsit democrația în ultimul deceniu.

Dar noi știm altă poveste, — cu totul autentică și foarte tristă și foarte murdară, de mult mai de mult — care demonstrează cu prisosință același lucru. Că d-l Inculeț e un om fără nici un Dumnezeu, fără patrie, fără conștiință, gata de orice sperjur și de orice monstruozitate morală numai ca să ajungă. Ceeace în definitiv nici d-sa nu contrazice; dimpotrivă, accentuiază, căci în romanele fascicole cu cari își va fi făcut odinioară educația morală și socială așa se spune că sânt oamenii deștepți și mari. Își va fi fost luat ca model pe acel cinic burduhănos care e „Sanin" al lui Artzibașev, din nenorocire, — nenorocire, vedeți, specifică d-lui Inculeț, — și acela mult mai inteligent închipuit în făptura lui croită cu toptanul, ca cel care-l lua de icoană.

Căci ceea ce vor dovedi în primul rând întâmplările ce voi povesti, — e că d-l Inculeț nu e nici inteligent, nici abil, ci numai lipsit de conștiință, atât morală cât și românească.

Era prin 1917, în Rusia.

Guvernul chior al lui Kerenski acoperea nătâng începutul de descompunere al Rusiei țariste. Soviete încep să se organizeze, — pe profesiuni și pe naționalități. Organizarea asta începe în armată, în muncitorime, și în curând își depășește cercul. In vârtejul anarhic, se trezesc nu numai instinctele preistorice de pradă și de distrugere ale omului, dar și multe conștiințe naționale în acel conglomerat de neamuri care e Rusia.

Paralel cu ucrainienii, se trezesc și încep să se organizeze și moldovenii din Basarabia. Demobilizații se întorc acasă din depărtări cu frământarea în suflet și pornesc la treabă. Când socot moldovenii că e pusă pe roate, trimet pe câtiva, — între cari și fostul ofițer țarist Dimitrie Bogos, care va ajunge șeful de stat major al Republicei Moldovenești, — la Petrograd, ca să știricească cum e privită „în Capitală" problema Basarabiei.

D. Bogos aude cu bucurie acolo că cei câtiva basarabeni aflători nu stau nici ei cu mânile în sân și se adună în întruniri de-ale lor la liceul real nr. 1 din Petrograd. Omul nici n'are răbdare să'aștepte ședința. Imboldit de bucuria regăsirii unor frați de trează conștiință românească, pleacă îndată la sediu. Il găsește acolo pe d-l Erhan, despre care era informat că împreună cu d-l Inculeț și un grup de soldați moldoveni, formau nucleul de acolo.

D-l Erhan ăsta însă îl înlemnește în dureroasă surpriză declarându-i că va pleca să lămurească el însuși problema Basarabiei, care e grea și nu se poate rezolva decât după programul revoluționar. Se vor organiza toate naționalitățile, după dreptul de autodeterminare. Vor fi deci în Basarabia mai multe autonomii dar nu teritoriale ci culturale. Va fi o „autonomie moldovenească", una ucrainiană, o autonomie bulgară, ca și una germană, etc.

Pe d. Bogos, — care povestește toate acestea cu toată sinceritatea în cărticica d-sale „La răspântie". Moldova dela Nistru în anii 1917-18 tipărită la Chișinău în anul 1924, dând și prețioase referințe la cele ce au transpirat din frământările vremii în gazetele rusești și moldovenești de atunci, — toate acestea îl uluiesc. Pe d-l Inculeț nici nu mai caută să-l vadă. Aflase din gazeta „Profesionalnîe Obrazovanie" nr. 2-3 din 1917 că d-l Inculeț lucrează la adâncirea revoluției rusești ca membru al „Sovietului soldaților și muncitorilor din Petrograd".

Iată-l deci pe Vania costumat în autentic bolșevic!

La începutul lunii Iunie, acest faimos „grup al Basarabenilor din Petrograd" descalecă în Basarabia după făgăduială.

„Abia sosit, grupul se prezintă comisarului gubernial, d-l Vl. Cristi, cu scrisori de acreditare în regulă dela prințul Lvov. Printre cele scrise, președintele consiliului de miniștri recomanda „grupul de basarabeni" adăugând rugămintea să i se dea tot concursul întrucât el sosește pentru sădirea „curentului sănătos de unitate în stat". La invitația de a intra în partidul național, sosiții răspund: Am venit în Basarabia, de a lupta nu pentru autonomie ci pentru adâncirea revoluției". (Pag. 52).

D-nii din Petrograd se cred foarte abili când fac pe proștii și spun că nu înțeleg cuvântul „autonomie". Trebue ca delegații partidului moldovenesc să se ducă la unul din ei acasă, să ia dicționarul și să le arate domnilor „petrogrădeni" cu degetul cuvântul și înțelesul lui. D-l Inculeț face parte din grup, dar a venit mai târziu.

Cum vine însă, ca și pe Erhan, nu-l dor nici cât de cât realitățile moldovenești. Ci se preocupă doar să ajungă la putere, — la fragila putere din zilele acelea. Și ajung. D-l Erhan devine președinte al „Sovietului gubernial al deputaților țărani", alături de nume ca: Țiganco, Ciumacenco, Rudiev, etc. Iar d-l Inculeț devine „ajutor de comisar gubernial".

Cei doi nu își trădează misiunea lor nefastă dela Petrograd.

Avem sub ochi manifestul acestui Soviet, cu ocazia alegerilor pentru congresul cel mare al „Sovietului deputaților țărani din Petrograd". In el se vorbește de unirea întregei țărănimi muncitoare pentru Sfatul deputaților țărănești din toată Rusia. Basarabia trebuia să aleagă 10-15 împuterniciți. Pentru această alegere, trebuiau să se adune delegații voloștelor basarabene în Chișinău. Aici găseau ei casă și masă fără plată ba chiar și restituirea cheltuielilor de drum, — de sigur că nu din punga săracă a moldovenilor, despre cari tot manifestul nu suflă un cuvânt.

Ca să „adâncească" și mai bine revoluția, le vin în ajutor d-lor Erhan și Inculeț 40 de soldați din Petrograd, cari se răspândesc în Basarabia „pentru propagandă".

Ce fel de „propagandă", — nu e greu să ne dăm seama.

Să vedem cam ce cer bieții moldoveni din Cocerva, jud. Tighinei, zăpăciți de ei?

1) Limba rusă trebue să rămâie în școlile moldovenești. Invățarea limbii moldovenești e de prisos, fiindcă o deprind copiii dela mamă.

2) Basarabia nu poate fi autonomă. După jurământul dat și după voința noastră trebue să rămână cu Rusia. Soarta ei să fie hotărîtă de Adunarea Intemeietoare a Rusiei.

Ziarul „Cuvânt Moldovenesc" de atunci, care ne dă aceste știri, ne dă și altele. In jud. Bălți li se vorbea țăranilor așa: „Măi, voi știți ce-i asta autonomie? Asta pe voi vrea să vă ducă în România unde veți fi robii boierilor!"

Acești soldați formează „Comitetul central al ostașilor moldoveni" care, pentru ca să-și precizeze ostentativ rosturile, stă în intimă cârdășie cu bolșevicii ruși, alegând ca reședință localul „Sovietului deputaților ofițeri și soldați și muncitori ruși" pag. 55).

In Iulie d-l Cristi trebue să plece la Kiev fiindcă guvernul Kerenski vrea să așeze Basarabia între cele 10 gubernii cedate Ucrainei. Guvernul e surprins când află de realitățile din Basarabia și declară că fusese cu totul altfel informat. Vezi bine, de Inculeț et comp.

La 27 Aug. începe al II-lea Congres țărănesc din Basarabia. Primul vorbește d-l Erhan, despre viața celor mai însemnați revoluționari ruși. Apoi d-l Inculeț, în calitate de „membru al Sovietului deputaților soldați muncitori și țărani din toată Rusia, de curând descălicat în Basarabia" face apologia revoluției rusești.

Să nu se creadă că așa era spiritul vremii și bietul Inculeț se supunea lui. In timp ce el vorbește așa, rusește, d-l Halippa rostește inimos o cuvântare românească despre năzuințele partidei naționale moldovenești.

In 20 Oct., când se adună congresul, desbaterile sânt dimineața zădărnicite de sforăriile „comitetului" din Chișinău al d-lor Erhan și Inculeț: se manifestă contra autonomiei și contra „separatiștilor". Trebue o luptă disperată de 3 zile a partidei moldovenești ca congresul să voteze autonomia.

In Noemvrie se fac pregătiri pentru alegerile Constituantei ruse. Lista nr. 1 era a „Sovietului gubernial al deputaților țărani". Ea avea în frunte pe:

„Ivan Constantinovici Inculeț, de 33 ani, din țărani al ținutului Chișinăului, privat-docent la Univ. din Petrograd", etc.

A doua listă era cea a partidei moldovenești.

Dar d-l Inculeț e la strâmtoare acum: Republica ucrainiană înființată, îl izola de ocultii stăpâni dela Petrograd. Intinde o mână de prietenie falsă partidei moldovenești, — dar o șantajează cu „minoritățile" și o obligă să-i admită candidatura sa la președinția Sfatului Țării".

Acum d-l Inculeț e la putere. Poate conștiința asta îl va fi schimbat acuma?

Iată-i prima cuvântare:

„Grajdanilor (cetățenilor) deputați, republica rusească este în mare primejdie, anarhia amenință statul nostru întreg. Vă poftesc să faceți frățește un front revoluționar. Numai atunci vom putea scăpa țara noastră, numai atunci vom putea să împiedicăm Patria noastră, marea republică democratică rusă, a se prăbuși".

(„Sfatul Țării" din 24 Nov. 1917).

Nu-i era rușine să spună toate monstruozitățile acestea, când alături Halippa avea curajul să vorbească altfel: „Am fericirea să înfățișez în această cinstită adunare partidul moldovenesc organizat. In acesta eu văd întrupate toate aspirațiunile naționale ale neamului moldovenesc".

Dar pe deasupra uneltirilor unui Inculeț, în 2 Dec. se proclamă Republica Moldovenească.

Cum vorbește, măcar acum, președintele Inculeț? Iată:

„Sfatul Țării, al cărui președinte sunt, nu admite decât o unire strânsă cu Republica democratică rusă, după cum face dovadă declarația parlamentului. Este absolut evident că zvonurile despre o așa zisă „orientare românească" sunt mincinoase și nu prezintă nici un temeiu".

Armatele române însă, chemate de dragostea fraților, se mișcă spre Prut.

D-l Inculeț protestează prin telegrama nr. 757 din 6 Ian. 1918:

„Protestăm contra introducerii armatelor române pe teritoriul republicei moldovenești. Cerem în mod categoric oprirea imediată a trimiterii armatelor și rechemarea neîntârziată a acelor armate care deja sunt introduse. Introducerea armatelor române amenință cu grozăviile războiului civil care deja s'a început. Armatele ruse trebuesc lăsate să treacă libere fără nici o împiedecare".

(ss) Președintele Sfatului Țării,
INCULEȚ.

(Pecetea „comitetului executiv al deputaților muncitori soldați și țărani" din Chișinău — D-l Inculeț nu se lăsa deci de năravurile bolșevice nici în Sfatul Țării).

Firește, armata română nu era să asculte de rusofiliile și bolșevismele unui Inculeț. Ea sosește. Inculeț îi iese înainte, dar lansează și o „strigare" în care spune că e voința Francezilor că Românii vor părăsi Basarabia.

Moldovenii sânt furioși de aceste nemernicii. Erhan e demis de Sfatul Țării.

Inculeț însă nu se lasă. A pierdut aici partida, — încearcă alta. Nu ține seamă de sfințenia momentelor cari trebuiau să aducă unirea cu țara mamă. Intruchipează un suspect „Congres țărănesc". Se protestează și aici, sub președinția lui Rudiev, om de paie al d-lui Inculeț, — contra armatelor române. (D. Bogos, p. 116 urm.).

Dar țăranii își dau seama că sânt înșelați. Congresul se disolvă dela sine căci țăranii pleacă pe la bordeie. Cu toate sforțările lui Inculeț, unirea se face.

Iată adevărata față a lui Vania Inculeț — cel patriot, cel deștept, cel abil!...

Cred că nu mai are nevoie de comentarii.

Ovidiu Papadima

Sfarmă-piatră

Cincisprezece ani de regim fascist
ITALIA

Cinci ani de regim național - socialist
GERMANIA

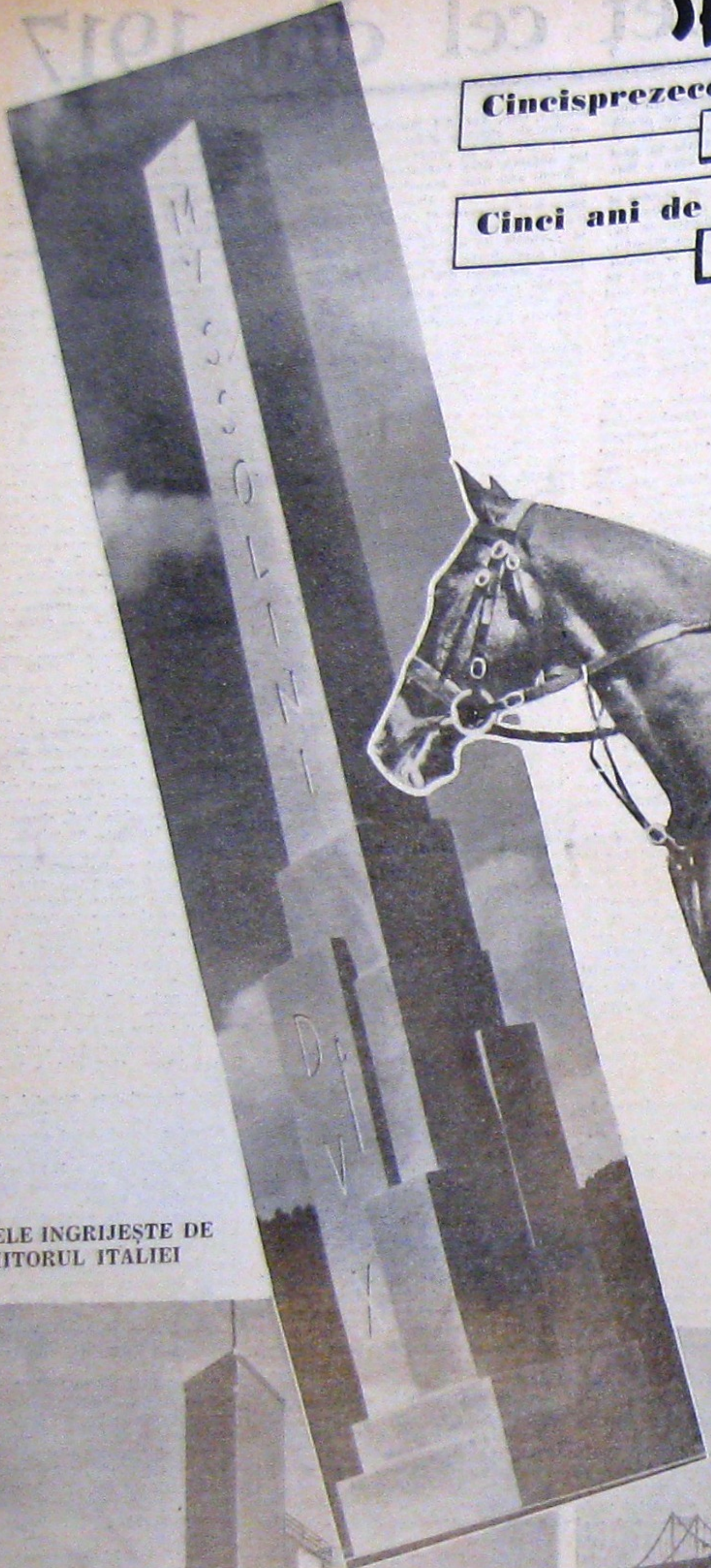

Ducele primește defilarea cămășilor negre.

DUCELE INGRIJEȘTE DE VIITORUL ITALIEI

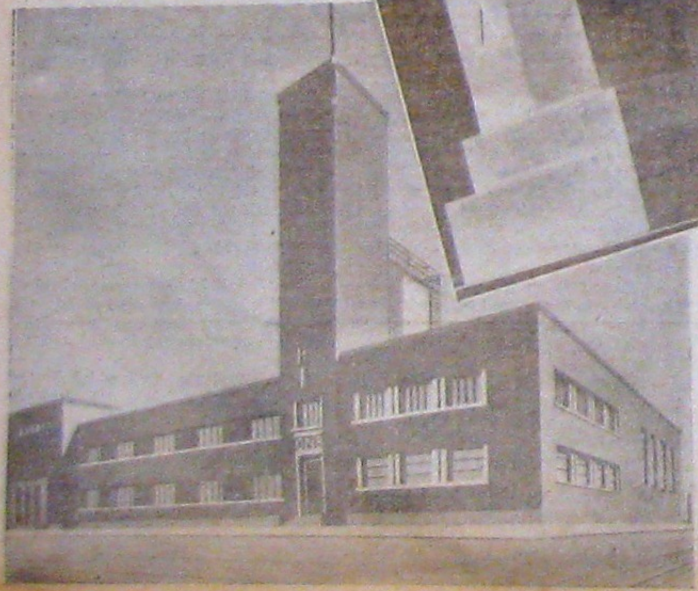

[illegible] fascisti

Podul Adolf Hitler de peste Rhin.

Baraje puternice, imense rezervoare și canale au schimbat fața Germaniei în cinci ani.

Führerul si viitorul Germaniei

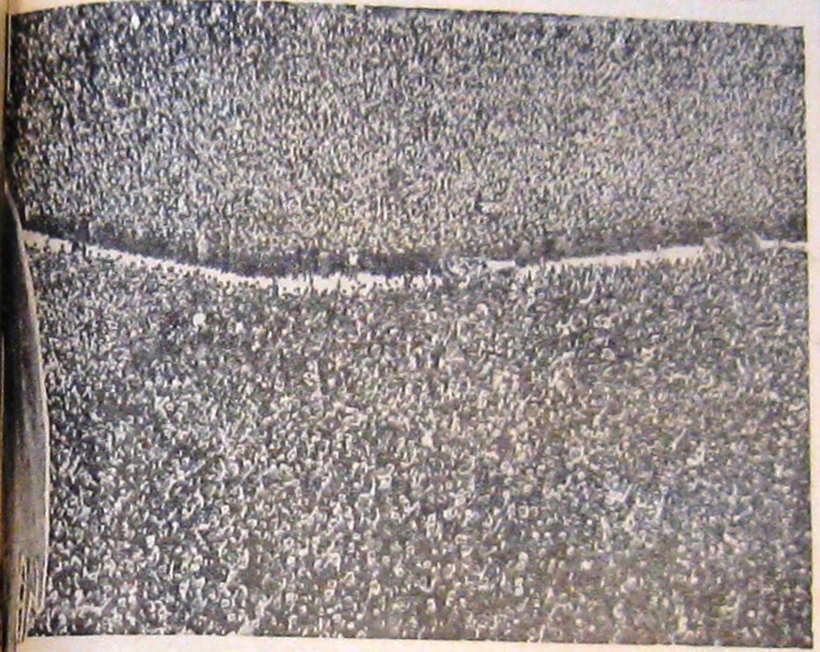

Mulțimea aclamă pe Führer cu prilejul implinirei a cinci ani de regim național-socialist.

Paza în jurul localului unde era judecat Adolf Hitler după putschul din 1923 dela München.

Armata noului Reich

Plagiatul prof. Grigorie Cristescu

(IV)

Intâiu să preintâmpinăm două acuze; una de ordin sentimental şi alta de ordin moral. Acuza sentimentală vrea să ne înduioşeze şi să ne încremenească mâna în vinovată tăcere, faţă de prof. Cristescu, cu două teribile argumente: Grigorie Cristescu este naţionalist şi ne-a fost chiar profesor. Aşa este. Dar, am mai spus-o, nu putem tolera ca în dosul firmei de naţionalist să se ascundă un escroc, fie el şi intelectual. In interesul acestui naţionalism, avem datoria sfântă de a demasca, fără milă, pe oricine poposeşte aici cu fruntea vânăt nimbată. Că personajul în discuţie ne-a fost profesor — ne doare! Dar... nu studentul, ci profesorul a vrut-o. Dece, nu ştim şi nu ne interesează.

In special ni se obiectează, foarte nervos, că lucrarea din care am reprodus aici: „Invăţători şi Sfinţi din veacul al IV-lea" — unde am întâlnit cel mai masiv plagiat din câte se cunosc, — n'ar fi, în partea ei incriminată, decât o traducere, unde noi am văzut plagiat din rea credinţă.

Personal, nu voiu adăoga nici o lămurire la cele deja scrise, ci rog stăruitor, pe toţi cei cari cred în afirmaţiile mele că sunt juste, până în ultima lor silabă, să convingă pe prof. Cristescu să mă cheme în faţa justiţiei. Sau dacă se teme de urmările judiriee ale procesului, să mă cheme în faţa unui consiliu de onoare — unde un escroc demascat, nu-i întru nimic vătămat (!). Nu de alta dar... să-mi dovedească reacredinţa. Eu însă ştiu că prof. Cristescu este atât de prudent încât să evite un proces şi mai ştiu, că apărarea oricui îl răneşte adânc, fiindcă tot ce se spune aici este adevărat. Şi adevărate sunt încă multe, care deocamdată nu se pot spune, adică nu vrem să le spunem. Dar dacă va fi, cumva nevoe, vom vorbi.

Până atunci încă ceva din „Invăţători şi Sfinţi din veacul al IV-lea" spre completa edificare a celor cari se mai îndoesc de tăria afirmaţiilor noastre. Să-l deschidem pe Ernest Hello: „Phisionomies de Saints" pag. 29, (Paris, 1927) şi să-l punem alături de Gr. Cristescu:

E. HELLO

Il semble que l'intention de briller, dans les discours moraux et réligieux, soit en quelques sortes une invention moderne. Autrefois, chez les Grecs, par exemple, l'éloquence politique était le cri même de la nécessité actuelle. Quand Démosthènes parlait, il ne visait vraisemblablement à rien qu'à exciter le peuple. La vanité était combattue, peut-être étouffée, peut-être prevenue par l'angoisse réelle d'une situation politique qui exigeait non des phrases, mais des actes, non un succès, mais une délivrance. Cicéron, qui est un moderne, inaugure peut-être la période de décadence où l'orateur se regarde au lieu de s'oublier, et pense à l'élégance de son geste au lieu de penser à sauver le peuple.

Cicéron, dans son Traité de l'Art oratoire, a érigé en système la décadence de l'art; il en a dressé le code; il en a formulé les lois. Mais voici le monde romain qui meurt, et le christianisme se lève sur le monde. Une éloquence naît, plus sevère que celle d'autrefois, encore plus dépourvue de retour sur elle-même, ignorante des ruses et ne visant qu'au salut. (p. 29).

Il ne s'agit plus seulement désormais de sauver un certain peuple d'un certain peuple ennemi, à l'occasion d'un danger accidentale; il s'agit de sauver les peuples et les individus contre l'ennemi commun, contre l'ennemi du genre humain; il s'agit de faire à la création rajeunie le don du salut, pour le temps et pour l'éternité, sur la terre comme au ciel. Il s'agit d'enseigner le Pater pratiquement et de le faire réciter aux hommes dans la vérité comme dans l'esprit. (pag. 29).

Il semble que l'orateur chrétien, l'homme des premières siècles de l'Eglise, n'ait pas même la peine de s'oublier; il semble que jamais la pensée de lui-même ne se soit présentée à lui. Il semble qu'il n'est pas eu de précautions à prendre contre la recherche de soi, et que en face des grandes catastrophes, et des grandes espérances; en face du monde écroulé, et du monde prêt à naître; en face des Romains qui s'en vont, des barbares qui arrivent, de chrétiens qui surgissent; en face des grandes ruines amoncelées et du salut que la terre reclame; il semble qu'en face de ce drame humain et divin où toutes choses sont en présence, l'orateur n'ait pas le temps de penser à lui-même, et que la vanité ne prenne pas sa place parmis tant de décombres, parmi tant de préparations, tant de crimes, tant de vertus, tant de larmes de toute espèce.

Saint Jean Chrysostome est un des types les plus accomplis de la simplicité pratique aux prises avec un travail gigantesque et minutieux qui réclame à la fois tous les genres de courage. Ce n'est pas le type du génie, c'est le type de l'activité; ce n'est pas le vol de l'aigle; c'est le combat pied à pied, ardent, doux, fort, calme et acharné. C'est la charité invincible que rien ne rebute et ne fatigue. C'est le dévouement sans ostentation, qui ne s'étale ni vis-à-vis des autres, ni vis-à-vis de lui-même, qui va droit à son but, fortement et tranquillement. Saint Jean Chrysostome ne plane pas ordinairement, mais il marche d'un pas égal, assuré, qui féconde le sol sous ses pieds (pag. 30).

Essentiellement populaire, il poursuit dans les conditions sociales et intelectuelles les plus intimes, il poursuit ceux qui habitent là pour faire pénétrer en eux lentement, laborieusement, charitablement, et patiemment les verités les plus hautes, accomodées a leur faiblesse et mises à leur portée.

Les relations des choses entre elles, les coups d'oeil généraux sont rares dans ses discours. On dirait qu'il connaît chacun de ses auditeurs intimement et personnellement. On dirait qu'il s'adresse tantot à l'un, tantôt à l'autre, variant ses conseils suivant les cinconstances particulieres de chaque nature et de chaque position, mais ne disant pas un mot vague, impersonnel et purement théorique; ne prononçant pas une phrase qui ne porte coup, dans tel endroit et dans telle direction pratique determinée. Il ne vous quitte pas la main, il vous conduit pas a pas dans le sentier où vous marchez et qu'il connaît. Il est votre évêque. Il connaît vos voix et les surveilles. Il compte vos pas; il ressemble à une mère qui regarde son enfant s'essayer à courir pour la première fois. (p. 32).

Quand il explique aux époux leur devoir, St. Jean Crysostome entre dans des considérations si simples qu'elles étonneraient beaucoup aujourd'hui. Les modernes ne sont pas assez humains pour supporter tant de naivité. Saint Jean Chrysostome conseille à l'époux de ne pas cacher son affection mais de la montrer toute antière très simplement. Il lui recommande de parler à sa jeune femme et lui indique comment pourrait s'engager une de leurs premières contestations. (pag. 33).

(Aici părăseşte pag. 33 şi trece în continuare la paragraful 3 dela pag. 36).

GRIGORE CRISTESCU

Se pare că intenţia de a străluci, în discursuri morale şi religioase, e într'un fel oarecare o invenţie modernă. Altădată, la Greci, de pildă, elocvenţa politică era strigătul însuşi al necesităţii actuale. Când vorbia, Demostene, el nu ţintea probabil decât să înteţiască poporul pentru o acţiune urgentă şi salutară. Vanitatea era combătută, poate, înăbuşită, poate prevenită de teama reală a unei situaţii politice care cerea, nu fraze, ci fapte, nu un succes, ci o izbăvire. Cicero, care e un modern, inaugurează, poate perioada decadenţei când oratorul se priveşte în loc să se uite pe sine şi se gândeşte la eleganţa gestului său, în loc să se gândiască u-şi salva poporul.

Cicero, în al său tratat despre arta oratorică a erijat în sistem, decadenţa artei; el i-a alcătuit codul; el i-a formulat legile. Dar iată, lumea romană moare şi creştinismul se ridică în lume. O elocvenţă se naşte acum mai severă decât cea de odinioară, mai lipsită de privire asupra sa, neştiutoare de viclenii şi ţinând numai la mântuire. Nu mai e vorbă să salveze un popor oarecare de vreun popor vrăjmaş, cu prilejul vreunei primejdii întâmplătoare; ci de a salva popoarele şi indivizi împotriva duşmanului comun, împotriva duşmanului neamului omenesc (p. 21); e vorba de a dărui creaţiunei întinerite mântuirea pentru timp şi vecinicie, pe pământ şi în cer. E vorba de a învăţa pe oameni în chip practic Tatăl Nostru şi de a-i face să-l rostească în duh şi în adevăr.

Se pare că oratorului creştin, omului celor dintâi veacuri ale Bisericii, nu-i e deloc greu să se uite pe sine; se pare chiar că el nici când nu s'a gândit la sine. Niciodată el nu a simţit nevoia de a lua precauţiuni împotriva căutării de sine, şi că în faţa marilor catastrofe şi a marilor nădejdi, în faţa lumii năruite şi a lumii care avea să se nască, în faţa romanilor care pier, a barbarilor care vin, a creştinilor care se ivesc în faţa marilor ruine îngrămădite şi a izbăvirii pe care o cerea pământul, parcă, în faţa acestei drame umane şi divine, în care toate lucrurile sunt de faţă, oratorul n'are timp să se gândească la sine; vanitatea nu-şi poate afla vreun loc printre atâtea sfărâmături, pregătiri, crime, virtuţi şi lacrimi de tot soiul.

Sf. Ioan Hrisostom este unul din tipurile cele mai desăvârşite ale simplicităţii practice în luptă cu o lucrare uriaşe şi migăloasă care cere toate soiurile de curaj deodată. Nu e tipul geniului, ci tipul activităţii; nu are sborul vulturului, ci el luptă piept la piept, aprins, dulce (p. 22), tare, liniştit, înverşunat. E iubirea nebiruită pe care nimic nu o face să dea înapoi şi să obosească; e devotamentul fără ifos, care nu se arată nici faţă de alţii, nici faţă de sine, care merge drept la ţintă, cu siguranţă şi linişte. Sf. Ioan Hrisostom nu pluteşte de obiceiu ci merge cu pas egal, sigur şi făcând să rodească pământul sub el.

Esenţial popular, el urmăreşte pe ascultători în condiţiile sociale şi intelectuale cele mai intime, pentru a face să pătrundă în ei, lent, laborios, din milă şi cu răbdare, adevărurile cele mai înalte acomodate slăbiciunei lor şi puse la îndemâna lor.

Legăturile lucrurilor între ele, privirile generale sunt rari în discursurile sale. S'ar zice că el recunoaşte pe fiecare din ascultătorii săi în parte, intim şi personal. S'ar zice că el se adresează când unuia, când altuia, variindu-şi sfaturile urmărind împrejurările deosebite ale fiecărei firi, şi poziţiuni, dar nespunând un cuvânt vag, impersonal şi pur teoretic, nerostind o frază care să nu aibă ecou în suflete într'o direcţie practică determinată.

Nu vă lasă de mână, vă conduce pas cu pas pe drumul vostru şi pe care el îl cunoaşte. El e episcopul vostru. El e duhovnicul, prin excelenţă. El cunoaşte căile voastre şi le supraveghiază. El socoteşte paşii voştri; el se aseamănă cu o mamă care-şi priveşte copilul care se încearcă să alerge pentru cea dintâia oară. (p. 23-24).

Când explică soţilor datoriile lor, Sf. Ioan Hrisostom intră în consideraţiuni atât de simple că ele ne-ar putea mira mult azi. Modernii numai sunt destul de omeneşti pentru a suporta atâta naivitate. Sf. Ioan Hrisostom, sfătueşte pe soţ să nu-şi ascundă afecţiunea lui ci să şi-o arate întreagă în chip foarte simplu. Ii recomandă să vorbească tinerei sale soţii şi-i arată cum ar putea să lămurească cea dintâi neînţelegere a lui.

(Fraza originală a autorului):

Ca să studiem pe Sf. Ioan Chrisostom în caracterul său, în viaţa sa, în predicaţiile lui, deasemeni pentru ca să cunoaştem mediul social în care lucra el şi naivitatea moravurilor din jur, trebue să urmărim pe Sf. Ioan Hrisostom în fermecătoarele şi duioasele amănunte ale grijilor sale de părinte duhovnicesc. (pag. 25).

(La pag. 25 paragraful 2, după fraza originală, autorul continuă chiar în corpul aceluiaşi paragraf, cu traducerea, fără nici o menţiune, şi fără cel puţin distanţa naturală a unui paragraf străin).

Ne oprim aici.

Aşa dar nicio iotă sărită până la pagina 33, unde vrând să părăsească textul francez, care nu se integra întru totul subiectului, ca să-l înnoade apoi la pag. 36, Grigorie Cristescu interpune o frază originală, nodul celor două căpeţele de text francez. Nici-o distincţie, cât de slabă, între textul strein şi cel original. Şi atunci, este traducere sau plagiat? Ce zici cinstite păr. V. Gregorian? Dar staţi! Am auzit că chiar păr. Gr. Cristescu ar fi spus că niciodată nu şi-a însuşit ca original textul incriminat de noi. Mi se pare că nu spune drept. Uite, noi avem în faţă „Monitorul oficial" Nr. 239 din 25 Oct. 1929, unde la pag. 8153 stă negru pe alb: b) „Invăţători şi sfinţi din veacul al IV-lea cuprinde 2 studii:

1) „Asupra personalităţii omiletice şi catehetice a sf. Ioan Gură de Aur şi altul asupra catehezelor Sf. Ciril de Ierusalim.

„In studiul intâiu pune în relief în 6 capitole activitatea omiletică şi catihetică a Sf. Ioan Hrisostom. Fondul ştiinţific şi firma literară a studiului sunt vrednice, de remarcat, dar ar fi fost mai de folos să dea mai multă atenţie şi mai mare dezvoltare caracterizării şi analizei omiliilor Sf. Ioan Hrisostom şi cu osebire principiilor lui omiletice".

Acesta este un fragment din referatul comisiei de examinare din anul 1929, pentru ocuparea catedrei de omiletică şi catehetică dela Facultatea de Teologie din Bucureşti. Este deci limpede că acest referat apreciază lucrarea respectivă ca fiind în întregime originală. Şi este una din lucrările de frunte prin care a ocupat Grigorie Cristescu catedra respectivă.

Când referatul acesta a fost citit în faţa candidatului, dece n'a sărit puritanul Cristescu în sus, să corecteze eroarea onoratei comisii? Era rentabil să tacă şi a tăcut. Căci acest pasagiu elogios din referat se cuvine lui Hello, Puech, Legrand, Thierry şi altora, dar... catedra se cuvenea lui Grigorie Cristescu şi i-s'a dat.

Acuma, însă, când ştim că această catedră a fost ocupată cu ortodoxie protestantă şi cu ştiinţă tâlhară, i-se mai cuvine oare?

Onorabil ar fi pentru prof. Cristescu ca să demisioneze din proprie iniţiativă. Căci până la sfârşit tot va trebui să plece.

Veţi vedea.

Niţă Mihai

Cronica literară

„Carte pentru domniţe"

Istoria literară a anului care a trecut, înregistrează în paginile ei destul de modeste, câteva cărţi de poesie care sunt interesante nu atât pentru valoarea ce o reprezintă, cât mai ales pentru momentul psihologic al autorilor. Mă refer mai cu seamă la poezia tânără, eliminând deci din această scară evolutivă, volumele desăvârşite ale d-lor Ion Pillat şi V. Voiculescu, a căror îndelungată vecinătate cu muzele le-a oferit posibilităţi pe cari le-aş dori cel puţin egale, tinerilor cari se ridică. Pentrucă astăzi fiecare tânăr care scrie versuri sau care crede că scrie versuri, se consideră, dacă nu maestru împlinit, măcar punct cardinal, împietrit pe o poziţie pe care fiecare şi-o crede personală, adică nedemnă de a se transforma. Se simte uneori în această stagnare lipsa de contact perpetuu cu poezia occidentală şi — fără a mototoli prestigiul nimănui — însingurarea aceasta înfatuată a devenit un lapsus structural al tinerilor barzi autohtoni. Sunt fără'ndoială talente cari n'au nevoie de niciun stimulent exterior, însă adamismul acesta se obţine abia mai târziu, ca un suprem dar al evoluţiei, al timpului deci. Şi nici atunci chiar, pe această culme care-ţi aparţine, nu se poate vorbi de un adamism perfect care ar echivala mai întâi cu o desfacere de tine însuţi, de trecutul pe care te-ai urcat. Aşa încât expresia aceasta atât de frumoasă, în care scriitorii spanioli moderni au crezut cu o sfinţenie uneori don-quijottescă, mi se pare foarte aproape de absurd. Căci adamismul în cultură mi se pare că e acelaşi lucru cu incultura.

D. Virgil Carianopol e unul din poeţii cari au consimţit să-şi descleşteze inspiraţia din clasa minoră a începutului. Evoluţia d-sale îmi apare deosebit de interesantă pentrucă adună în ea sensul istoric în genere al poesiei noastre post-belice. Dela suprarealismul care-l surprinsese în coloanele revistei „Unu" şi până la această potolită „Carte pentru domniţe", drumul e semnificativ, căci ritmul pe care Tristan Tzara îl imprimase poesiei de atunci, s'a limpezit în tradiţionalismul bogat al liricii actuale.

Iată cum un fiu rătăcit revine în matca peisagiului natal, cu o uşoară nuanţă de melancolie în vers, ca o rugă de iertare:

„Noaptea, peste turme de doine
[cărunte,
Pe unde aprind stelele focuri în
munte,
Pe unde vin umbre obosite la denie,
Iţi mai aduci aminte de mine,
Oltenie?

E foarte multă sinceritate în poesia d-lui Virgil Carianopol, sinceritate care explică tonul uneori uniform şi tematica pe alocuri monotonă a volumului. Totul se consumă în sentimentul unui regret de a fi părăsit ţarina de dragul caldarâmului, de a se simţi străin şi singur între oamenii locului de unde a plecat, de a suferi însfârşit calvarul desrădăcinatului.

Foarte arare peisagiul se schimbă pentru un scurt popas în istorie, când versul are vagi rezonante din proza melodică a lui Mateiu Caragiale, ca de pildă în acest „Cântec pentru doamna lui Neagoe Basarab":

„Cine te aduce stafie să colinzi
Prin lumi nesfârşite de tristeţi
[şi oglinzi?"

Din nefericire, popasurile de acest fel sunt foarte distanţate şi cartea îşi reia aspectul obişnuit:

„Am venit să-mi văd iar locurile
[şi să-mi aduc aminte
De anii risipiţi pe aici cu mult
[înainte"...
„Viu seara în târg cu sufletul greu
Să văd pe câte cineva din jurul
[satului meu"
etc.

Revolta oropsitului, pe care d. Aron Cotruş a cintat-o în poeme atât de subtil integrate poesiei epice contemporane, apare şi în versul d-lui Carianopol, însă amprenta maestrului e parcă supărător de vizibilă:

„Frate, frate, fără să plângeţi
[şi fără să vă revoltaţi,
Când veţi învăţa să culegeţi şi voi,
[de pe unde araţi?"
(„Pentru plugari")

sau:

„Ii văd, sunt tot aşa cu cojoacele
[rupte,
Cu pieptur[ile] şi cu feţele supte...
(„Ţăranii")

Cred că poezia atârnată de contingenţe, supusă mai mult sau mai puţin momentului politic, are foarte puţine şanse de durabilitate, pentrucă ea nu rămâne valabilă decât atâta timp cât se menţine împrejurarea politică sau socială care a stimult-o. Temele obişnuite ale poesiei, dragostea sau moartea, oricât de vechi sunt şi oricât de utilizate, nu dovedesc decât perenitatea unui adânc substrat sufletesc a cărui eternitate e garantată de însăşi vechimea e care o ascunde.

Poesia e în tine însuţi, nu în subordonarea, oricât de sinceră şi desinteresată, la porunca lumii din afară. „Căci, spunea Rilke, Creatorul trebuie să fie un întreg univers pentru sine însuşi, să găsească totul în sine însuşi şi în acea fracţiune din Natură, la care s'a alăturat".

Iată, de pildă, maniera în care talentul d-lui Virgil Carianopol ar putea să se menţină mereu învingător:

„Mai frâng zadarnic cornuri,
[ecouri în pădure
Si vânători, zadarnic rup doruri
[ce le-ascund...
Greu viaţa 'mbrăţişându-mi
[şi scuturându-mi anii,
Cad piatră obosită cu liniştea
[la fund".

Sunt cu siguranţă în poemul „Se duse tinereţea", cele mai frumoase versuri ale volumului şi poate se ascunde în ele nuanţa definitivă la care va adera autorul mai târziu. Căci calea pe care a apucat-o atât de curagios în „Carte pentru domniţe", nu e aceea a poesiei pure şi adevărate şi nici aceea a unei veşnicii pe care fiecare poet trebuie să o poarte în suflet.

Vintilă Horia

Imagini europene

Edgar Poe în româneşte

Edgar Poe, **l'écrivain des nerfs** cum l-a numit Baudelaire, face parte din acei rari poeţi posedaţi de misterul acestei lumi şi în deosebi dintre marii făuritori ai versului. La nici-un poet n'ai să întâlneşti acea pasiune stranie a singurătăţii, acea voluptate pentru tot ce-i necunoscut şi mai puţin uman ca la Edgar Poe. „Pentru mine, scrie poetul, **poesia n'a fost un scop voit, ci o pasiune; şi pasiunile ar trebui să fie ţinute în cinste".** Prezenţa mare a spiritelor celor decăzuţi, un univers gata să se întunece, precum şi tăcerile adrobitoare ale tuturor văilor, iată motivele pe cari genialul poet a creiat o poesie mare. Nici-un poet până la el n'a speculat în aşa fel şi grad fantasticul ca Poe. Există un fantastic specific marelui poet. Dela el l-a luat în mare măsură şi Baudelaire. Publicul nostru românesc are fericirea de a ceti în traducerea d-lui **Emil Gulian** (Ed. Fund. Regale) pe Edgar Poe. Este prima încercare pe care o face un literat de a prezenta publicului opera marelui şi nefericitului poet.

D. **Emil Gulian** a scris şi o prefaţă la această traducere, un fel de introducere în poesiile lui Poe care contrar traducerilor excelente, suferă din cauza unui stil prea încâlcit. Spuneam la început să celace îl obsedează pe acest mare poet, este intr'un fel şi misterul sau acea vrajă ce o întâlneşte în fiecare lucru aşa cum găsim în „Eulalie":

„Eu tânjeam în lumi cercetate
„Doar de lacrămi şi singurătate;
Intr'un lac stătător sufletu-mi
[începea să se ţeasă
Până curata Eulalie îmi deveni
[îmbujorată mireasă
Clara fată Eulalie îmi deveni
[surâzătoarea mireasă".

Sau aceste versuri traduse într'adevăr bine:

„Ah, lumină — mai puţină lumină
Au stelele seara când se înclină
Decât au ochii dragei mele soţii!"

La Edgar Poe întâlnim celace ce se numeşte într'un fel alchimia cuvântului, acea căutare continuă a verbului potrivit dublat de o anumită vrajă a lui, pentrucă marii poeţi au fost prin excelenţă creiatori de limbă. Caracterul abstract de cele mai multe ori, dispare din când în când la Poe spre a ne oferi o poesie într'un ritm popular să zicem accesibil multora dacă nu şi tuturora.

„Vesel gătit,
Cavaler strălucit,
Prin soare, prin umbră, a umblat,
Un cântec cântând
Mereu căutând,
Un Eldorado de mult visat.
Dar îmbătrâni
Viteazul — şi
Pe inima lui încet a'nserat —
Fără să găsească
Zare pământească
Să samene cu Eldorado visat.
(Eldorado)

Edgar Allan Poe nu este un poet hermetic cum ar lăsa poate, să înţeleagă multe din versurile sale. Hermetismul e o manieră nu însă o artă. Poezia lui poate fi pusă sub zodia unei înţelegeri greoale, în măsura în care tu cititor participi în mod efectiv la creiaţie, deci la poezie. Când citeşti de mai multe ori versul lui Poe, îţi dai seama că poezia nu este creiată pentru ori şi cine. Ea implică o foarte amănunţită iniţiere, altfel rişti să nu o înţelegi niciodată sau în cel mai rău caz să-ţi închipui că o înţelegi.

„Priviţi! Moartea un tron şi-a durat
Intr'o cetate din acel îndepărtat,
Singur şi întunecos Apus,
Unde cei răi şi cei buni, cei de jos,
[cei de sus,
Odihnei de veci demult s'au supus.
(Cetatea din mare)

„Nici-o rază din sacrul cer
[nu pătrunde
Nopţile lungi ale cetăţii din unde;
Doar transparenţa lugubrei mări
Se scurge lividă peste depărtări".

Poe este creatorul unei admirabile arte poetice care s'ar putea crede că are o valoare pur personală. Citez din memorie: **„Adevăratul creiator, în momentul când a scris primul vers din prima strofă o poezii sale, trebuie să ştie şi ultimul vers al ultimei strofe care încheie poemul său.** Nu ştiu în ce măsură propunerea lui Edgar Poe este unanim acceptată sau valabilă, dar ştiu că le ci lucrul se poate, oarecum, verifica. Pentr'o artă poetică nu poţi impune un anumit fel de a scrie de-a creia poesie. Eşti tentat de cele mai multe ori să crezi că ea are importanţă mai mult personală. Şi ca să închelem, găsim necesar să reproducem o strofă din poema „Mamei" a cărei sensibilitate profundă se aseamănă cu versurile admirabile scrise de Eminescu mamei:

„Pentrucă dincolo de al Raiului prag,
Ingerii, murmurând a şoaptelor gama,
Nu pot găsi, în aprinsele vorbe
[de drag,
Nici-una atât de pioasă ca „Mamă".

Dar despre Edgar Allan Poe este prea puţin. A scrie despre el implică o anumită pasiune pentru poezie. Domnul **Emil Gulian** a tradus în româneşte pe un mare şi original poet, pe unul care a fructificat versul unui **Baudelaire, Mallarmé, Valéry** şi a influenţat şi talentul unor poeţi buni la noi din generaţia încă tânără de visători. Pentru ca Edgar Poe să fie în întregime tradus la noi, propun d-lui Emil Gulian să ne dea şi proza fantastică şi bizară a acestui mare poet. Francezii o au prin Buadelaire iar noi, Românii, s'o avem prin domnul Emil Gulian. Aşteptăm cu speranţa că va fi o lectură rară, după cum au fost poemele traduse de d-sa.

Ovid Caledoniu

APRECIERI

La 19 Februarie reapare „UNIVERSUL LITERAR" sub conducerea d-lui Victor Stelian Popescu. Crescută în linia de tradiţie creatoare a „GÂNDIRII" revista aceasta, care va înmănunchia cele mai bune condee ale literaturii noastre, va umple fără 'ndoială un gol de mult resimţit.

❖

A apărut numărul pe Februarie al „GÂNDIRII". Semnează versuri d-nii Aron Cotruş, N. Crevedia, Ovid Caledoniu, Aurel Sânger şi Nicolae Jianu, *iar proză d-nii* Victor Ion Popa, Vintilă Horia *şi* Maria Golescu. *D. profesor* D. Caracostea *se ocupă într'un studiu de largi proporţii despre „Extemele limbii române". D. Ovidiu Papadima se ocupă la cronica literară despre ultimele cărţi ale d-lor* Al. Rosetti, Vintilă Horia, Virgil Carianopol *şi* G. Banu, *iar d. profesor Nichifor Crainic adună la cronica măruntă câteva aprecieri de luminoasă sinteză despre oameni şi cărţi. In sfârşit despre „Schematica unei antropologii creştine" se ocupă d. prof.* Şerban Ionescu. *E un număr bogat şi*

❖

D. GEORGESCU-DELAFRAS, directorul editurii „Cugetarea", a trimis următoarea scrisoare Societăţii Scriitorilor Români:

„In dorinţa de a promova tinerele talente româneşti, am onoarea a vă aduce la cunoştinţă că sunt dispus să editez în cursul anului 1938 trei lucrări scrise de autori ce nu găsesc editori, şi anume:

1. Un volum de poezii de 160 pagini.
2. Un volum de nuvele de 224 pagini.
3. Un volum de eseuri de 224 pagini, sau, în lipsă, un volum de poezii de 160 pagini.

Pe coperta fiecărui volum se va tipări menţiunea: „Lucrare recomandată de Societatea Scriitorilor Români".

Pentru alegerea lucrărilor, veţi proceda cum veţi crede de cuviinţă. Singura dorinţă ce am, este aceea de a mi se recomanda lucrări de reală valoare, care să însemne un folos pentru cultura românească şi o încurajare pentru autorii recomandaţi".

Răspuns unei învinuiri

In ziarul „Cuvântul" cu data de 2 Februarie 1938, a apărut un articol în care sunt învinuit că, „din lipsă de încredere în certificatul profesorilor mei dela Facultatea de Teologie din București, m'am adresat d-lui Gaston Richard, profesor de știință socială la Universitatea din Bordeaux și președinte al Institutului Internațional de Sociologie, care a scris o prefață pentru teza mea de doctorat (Interpretarea sociologică a religiei și moralei. Școala sociologică franceză. Studiu critic. „Cugetarea", 1936). Vina mi-ar fi, pare-se, cu atât mai mare, cu cât am pus în fruntea lucrării mele prefața unui „mebru al altei... biserici. Al unei biserici cu care Biserica ortodoxă se află în războiu".

Vizați direct în acest articol sunt P. S. Irineu Mihălcescu și d-l Șerban Ionescu, profesori la Facultatea de Teologie din București, care au cercetat lucrarea mea, primul ca referent principal, al doilea ca referent secundar.

Răspund, pentru oamenii de bună credință, că am prezentat spre cercetare manuscrisul tezei mele la Facultatea de Teologie, fără prefața d-lui Gaston Richard. Secretariatul Facultății poate confirma acest lucru. Prin urmare, mi s'a conferit titlul de doctor în Teodogie pentru munca mea, cercetată de profesorii mei de specialitate, nu „mulțumită recomandării făcute de d-l Gaston Richard".

Dece am cerut totuși, la tipărirea lucrării, mărturia d-lui Gaston Richard, în susținerea afirmațiilor mele, este ușor de înțeles, pentru cine vrea să înțeleagă. Intr'o lucrare de apologetică, în care teologul este obligat să lupte pe terenul adversarului, cu armele acestuia, este bine să se servească de mărturii cât mai ferite de bănuiala părtinirii. Având să combat tezele greșite ale așa numitei școale sociologice franceze a lui E. Durkheim — în treacăt fie zis, școala aceasta este mai mult evreiască decât franceză, care a dat ultima și una din cele mai grele lovituri religiei și moralei creștine, n'am ezitat să cer mărturia unui mare sociolog francez, neteolog și dușmanul cel mai aprig al acestei școale. Prefața oricăruia dintre profesorii noștri de teologie sau chiar a sociologilor noștri nu putea să aibă aceiași greutate, mai ales pentru lumea neteologilor și pentru puținii străini cărora lucrarea mea le-ar fi căzut în mână. Și apoi nu este obiceiul ca profesorii noștri de teologie să dea prefațe la tezele de doctorat.

Că d. Gaston Richard nu este ortodox ci aparține unei biserici „cu care Biseriva noastră este în războiu"; că am cerut „certificat" dela un tăgăduitor al adevărului Bisericii ortodoxe"... Ei bine, chiar dacă mi-ar fi trecut prin minte să cer d-lui Richard un „certificat de ortodoxie" și chiar dacă d-sa ar fi avut un moment ideea să facă acest lucru, fără să-i fi cerut eu, unde ar fi gravitatea faptului că d-sa vine să confirme și să întărească afirmațiile dintr'o lucrare de teologie ortodoxă.

„Ortodoxie cu certificat"?... Desigur! Noi am fi bucuroși dacă toți membrii de seamă ai celorlalte confesiuni creștine ar veni să aducă mărturie favorabilă tezelor susținute în lucrările noastre teologice. Și aceasta nu numai pentru lucrările apologetice, îndreptate contra dușmanilor comuni ai religiei și moralei creștine, dar chiar și pentru cele dogmatice. Ba am fi și mai bucuroși când aceștia n'ar fi simpli laici savanți, ci teologi, oameni cu răspundere în comunitățile lor religioase. Vrea cineva ca Biserica noastră să fie războinică cu orice preț, chiar și atunci când neortodocșii vin să aducă mărturie favorabilă susținerilor noastre? Pe de altă parte, trebuiesc oare închise cu desăvârșire granițele oricărei colaborări științifice — care există totuși — între cele trei mari confesiuni creștine, de dragul cine știe cărei hiperortodoxii gazetărești? Lucrul acesta nu-l concepe o minte sănătoasă și cu atât mai puțin l-ar suferi dragostea creștină.

Dar, pentru a nu întinde vorba, este destul un exemplu ca să se vadă nepriceperea sau reaua voință cu care unii oameni înțeleg să discute astfel de lucruri.

In acelaș articol se spune: „Teza — în românește — are o prefață în limba franceză: probabil că d. G. Richard a citit-o... în nemțește". Cu alte cuvinte, ilustrul profesor dela Bordeaux n'a citit lucrarea mea și totuși i-a făcut o prefață, în care are aerul că a citit-o. Ar fi deci la mijloc o mică sau dacă vreți o mare excrocherie intelectuală.

Cu puțină bunăvoință și cu mai mult scrupul, redactorul dela „Cuvântul" ar fi aflat că d-l G. Richard a citit lucrarea mea în românește, oricât s'ar părea de curios acest lucru.

Iată dovada — pentru nesociologi, desigur, fiindcă toți sociologii români cunosc pe d-l G. Richard și-l stimează așa cum se cuvine. (Mai ales că d-sa ne-a vizitat țara, ca invitat al Societății române de filosofie, și a ținut, dacă nu mă'nșel chiar două conferințe, dintre care una la Fundația universitară Carol I). In anul 1932 a apărut în Revue Internationale de Sociologie, de sub direcția d-lui G. Richard, un studiu intitulat La culture roumaine et l'état roumain. Acest studiu a fost extras după aceea din revistă și publicat în anul următor în românește de către d-l Al. I. Alexandrescu. Iată ce spune traducătorul despre d-l G. Richard;

„D-l Gaston Richard este un mare prieten al nostru. In ermitajul său dela Caudéran (Gironde), lângă Bordeaux, am descoperit o inimă caldă și sinceră, care bate cu putere pentru România... La vârsta de 65 ani d-sa a învățat singur limba română, numai din iubire curată pentru țara noastră și a putut astfel, să ne cunoască istoria, literatura și cultura. In cercul său intelectual dela Bordeaux marii noștri scriitori și oamenii noștri de înaltă cultură sunt prețuiți cum se cuvine... (urmează o lungă listă de literați, savanți și filosofi români, care „sunt cunoscuți și folosiți de înțeleptul dela Caudéran"). Facem și o constatare prețioasă, continuă d-l Al. Alexandrescu, nu numai că d. G. Richard a studiat limba, literatura, istoria și cultura noastră, dar propovăduește compatrioților săi studiul limbii române" (Prefața, p. 6—7).

La aceasta aș mai avea de adăugat numai că traducerea d-lui Al. Alexandrescu este precedată de o pagină de manuscris al d-lui G. Richard, în românește, despre România, scrisă atât de frumos și cu atâta dragoste de țara noastră, încât simți o adevărată mândrie națională.

De aceea, închei acest răspuns, pe care nu-l scriu cu dragă inimă, regretând sincer că numele profesorilor mei dela București și al bătrânului și respectatului profesor dela Bordeaux au fost aruncate cu atâta nedelicatețâ într'o astfel de discuție.

Emilian Vasilescu

P. S.—Publicând cu plăcere această punere la punct, avem de făcut o singură observație:

Teribilul zurbagiu vizat în acest articol face parte din cercul detractorilor cu orice preț ai științei teologice. Din acelaș cerc face parte și muza lui teologică, părintele profesor Grigore Cristescu. Și-acum, ce e mai onorabil: să ai o prefață dela un învățat străin sau să furi, ca profesor ortodox, și să treci pe numele tău opera unui profesor celebru ca Wilfred Monod, cum a făcut părintele Cristescu?

Redacția

TABLETELE Togal Remediu Sigur la: Reumatism·Gută Răceli·Nevralgii

CALENDARUL „SFARMA PIATRA" 1938 e un document al vremurilor noi

RÂNDURI PENTRU DEPĂRTARE

Aș vrea să fac din gândul meu un sol pe care să-l trimet departe, în toate satele României Mari, în satele unde sute de dascălițe — departe de lumina și întunericul orașelor — trăiesc din greu o viață de muncă înceată dar trainică, o viață de înfăptuiri neîntrecute. Aș vrea să spun pentru cei ce n'o știu încă, ce uriașă, ce măreață este opera acestor femei. Aș vrea s'o spun mai ales pentru înfocatele apărătoare ale feminismului, pentru acelea care cred că numai agitându-se zadarnic în congres, în întruniri politice și în propagande electorale, numai astfel femeea realizează ceva, pășind în ritmul vremii. Pentru acelea care cred că femeea este o forță socială numai dacă strigă și ea în larma mulțimii și aleargă fără să știe unde, pentru ele vreau să spun, că nu sgomotul este condiția unor realizări care să rămână.

Căci în timp ce în clocotul Capitalei noastre, nici chiar femeile n'au mai rămas deoparte, ci au pornit — cred ele — să cucerească lumea, departe de aici, ignorate de noi, dar ignorându-ne cu nepăsare și poate cu milă, învățătoarele noastre își văd în tihnă de munca lor, pe cât de grea, pe atât de rodnică.

Născute mai toate în mediul sănătos al satelor, și-au petrecut copilăria laolaltă cu țăranii aceia arși de soare și bătuți de vânt, cărora le duce astăzi lumină din lumina sufletului lor. Crescute în internate în care aduceau cu ele toată simplitatea și tihna din căsuțele cu garoafe în perete, tinerele normaliste și-au cultivat mintea și și-au îmbogățit sufletul. Și s'au întors cu mintea luminată dar cu aceeași cumințenie și cu acelaș senin sufletesc cu care au plecat, ca să dea odraslelor de țăran, suflete din sufletul lor, credință din credința lor.

Să spun cât de mare este opera acestor dascălițe? Să spun că după mamele acelea cu suflet simplu și viață redusă, care în puținele clipe de răgaz își învață copiii să ducă degetele împreunate la frunte ca să-și facă semnul crucii, să spun că după ele vin aceste minunate femei, ca să învețe pe aceiași copii să țină condeiul în mâna care s'a închinat? Ar fi de prisos, pentrucă fiecare purtăm ca pe-o icoană, într'un colțișor al sufletului nostru, amintirea celui ce ne-a învățat să descifrăm hieroglifele scrisului, și ne-a spus pentru întâia oară cum a făcut Dumnezeu lumea, sau cum a omorît Dragoș-Vodă bourul, ca să întemeieze țara Moldovei.

Și totuși, despre aceste învățătoare pline de încredere și entuziasm, nu spun nimic ziarele care apar în zeci și sute de ediții speciale. Dar sgomotul și strălucirea nu fac decât să ascundă lucrurile mici sub aparente mari, iar tăcerea, anonimatul care înfășoară pe altii, ascund adevărata noblețe. „Aurul nu poate face sgomotul ce-l face arama", după cum spune adânca înțelepciune indică.

Cum rămân atunci toate înflăcăratele adepte ale feminismului, toate cele ce cred că în timp ce ele se frământă de dimineața până seara, celelalte femei stau cu brațele încrucișate? Cum rămân mai ales fermecătoarele doamne pentru care toată fericirea stă în podoabe și în lux? Dacă toate acestea ar cunoaste cât de puțin viața de jertfă și apostolat a învățătoarelor, și frumusețea înfăptuirilor lor, ar înțelege atunci, că toată strălucirea aparentă a orașelor, tot luxul limuzinelor care poartă spre localuri feeric lumniate, mulțime de femei îmbrăcate în blănuri și mătăsuri scumpe, toate acestea, nu-s decât lustru și zădărnicie. Ar înțelege că toată fericirea stă în muncă, iar adecărata muncă este cea care dă roade.

Mariana Ionescu

„CUGETAREA" — GEORGESCU-DELAFRAS
prezintă romanul
SECTARII
de I. AGÂRBICEANU
Curagioasă și necruțătoare biciuire a sectarismului politicianist exclusivist.

Note, polemici, înfierări

Înțeleapta atitudine a Legionarilor

Ca să evite orice fricțiuni cu autoritățile și să crute viața luptătorilor legionari, d. Corneliu Z. Codreanu a luat hotărîrea ca partidul „Totul pentru Țară" să nu mai trimită echipe de propagandă în județe și să renunțe la orice întrunire publică sau conferință legionară. Deasemeni șeful mișcării legionare a oprit tipărirea manifestelor (afară de cel care explică semnul electoral) și a interzis deplasarea fruntașilor săi pe teren în scop de propagandă electorală.

„Atitudinea noastră față de guvernul naționalist, spune d. Codreanu în comunicatul dat presei, din primul moment al venirii sale la cârmă și până astăzi când ne aflăm fără nici o vină în fața a două morminte și a câtorva sute de oameni loviți și însângerați, este cunoscută.

ACUM:

Mișcarea Legionară cu inima însângerată și îndoliată nu răspunde provocărilor nelegiuite la care a fost supusă.

După cum nu răspunde nici atacurilor date în acelaș timp cu guvernul de către partidul liberal.

Comunicatul șefului mișcării legionare se încheie astfel:

„Cine voește să ne voteze bine. Cine nu, să voteze după conștiința și sufletul său pe cine va voi.

Noi nu voim să împiedecăm guvernul în opera lui de guvernare. Iată noi ne dam înlături. Calea vă este deschisă și liberă. Nimeni n'o să vă facă nici un rău.

Guvernați în pace.

Să știți însă că nu vă uităm nici odată, că mâna noastră zădarnic veți căuta-o, că ochii noștri totdeauna vă vor privi așa cum trebue.

Mișcarea legionară nu are nimic de cerut dela dv. Nu are nimic de reclamat.

Puterilor vrăjmașe din afara hotarelor sau dinăuntru, care-și închipuie că legionarii le pot face jocul printr'un început de răzmeriță, le răspund că se înșeală".

CORNELIU Z. CODREANU

Comunicatul acesta a făcut o mare impresie în lumea naționalistă. D. Corneliu Z. Codreanu, luând hotărîrea de a se abține dela orice manifestație în perioada electorală, dă dovadă de multă înțelepciune și de maturitate politică.

De altfel această hotărîre este ea însăși cea mai bună propagandă a legiunii atât în țară cât și în străinătate.

Președintele blocului generației dela 1922 răspunde d-lui C.Z. Codreanu

D. dr. Simionescu, președintele „blocului naționalist al generației de la 1922", a trimis d-lui Corneliu Z. Codreanu următoarea scrisoare:

„Ne-ați trimis un răspuns, fără să fi primit din partea noastră vreo propunere scrisă sau prezentată direct.

Pretindeți că vă este greu să vorbiți cu noi și totuși vă adresați nouă în scris, înainte de a ști ce vrem.

L-am cunoscut pe Ionel Moța înaintea dvs. L-am iubit și l-am apreciat la înalta lui valoare. Pentru memoria lui și pentru respectul adevărului, țin să restabilesc faptele:

In primul rând, „Blocul generației naționaliste dela 1922" a fost constituit formal la 24 Ianuarie 1936, nu anul trecut cum afirmați dvs. Inițiativa înfăptuirii unei formațiuni, în care să se întâlnească într'un spirit de înțelegere frățească atât luptătorii independenți cât și cei încadrați în diferitele organizațiuni naționaliste existente, ne aparține. Necesitatea acestei acțiuni de apreciere era resimțită de toți, dovadă consfătuirile inițiatorilor cu reprezentanții tuturor grupărilor, printre cari și cu Ionel Moța. O ședință de consfătuire convocată în Palatul societății de medicină a fost zădărnicită prin massarea de legionari cari nu aveau calitatea cerută în convocare și care au încercat să-i dea un colorit legionar.

Contra acestei tendințe, era firesc din partea celorlalți participanți, inițiatori, independenți și partizanii celorlalte grupări naționaliste să nu-și dea adeziunea la această formă neprevăzută și exclusivistă care contravenea sentimentelor unanime de înfrățire a tuturor luptătorilor generației noastre.

Toate acestea înainte de începutul anului 1936.

Blocul nostru a urmărit neîncetat dela constituire și până astăzi regruparea forțelor naționaliste și unitatea mișcării naționale, lucru pe care dvs. îl refuzați neted și repetat în România.

In restul scrisorii la care trebue să renunțăm din lipsă de spațiu, d. dr. Simionescu reproșează d-lui Codreanu că face dificultăți regimului actual.

Pentru d. ministru al Justiției

Intrebăm pe d. ministru al Justiției:

1) Știe d-sa că în cursul anului trecut conducerea Casei Centrale a Asigurărilor Sociale a depus la Parchet o plângere prin care arăta că Pamfil Șeicaru, directorul ziarului „Curentul" a șantajat-o pentru suma de trei milioane lei?

2) Cine și de ce a mușamalizat șantajul?

3) Este adevărat că pentru a distruge orice probă a șantajului Șeicaru a făcut să dispară chiar dosarul afacerii?

Pentru un preot

Pe trei coloane mari din „Presa Olteniei" dela Craiova se dă la noi, ca o javră la lună, un oarecare Pr. V. Gregorian. Sub condeiul bont al acestui apologet de teologie tâlhară, am devenit: „de rea credință — teolog de periferie — necuviincios — lucrător înșelător"—etc. Toate acestea fiindcă am scris cele câteva articole împotriva excrocheriei culturale a prof. Grigorie Cristescu. Și doar până acum am fost destul de dulce în raport cu revoltătoarea hoție științifică a fostului nostru profesor, pr. V. Gregorian!

Dar un lucru! Nu vă mai apucați, bre, de asemenea năzbâtii până nu-l întrebați pe prof. Cristescu! Crezi că i-a făcut vr'o plăcere căușul limbii cu care ai încercat să-i lingi prelung tălpile? Ai afirmat, apărându-l, ceeace am afirmat noi, acuzându-l. Și dacă Cristescu este vinovat, îl doare mai mult apărarea unui prieten, decât asprimea unei penițe neprietene. A! vrei să mă înjuri pe mine? Asta-i altceva!

Dar cum e cu conștiința aceea sugrumată? Că țin de guler un borfaș, mi-a sugrumat conștiința? — parcă așa vine! Și apoi ce-i cu finețea de gazetar a d-lui Racoveanu? Ori te-a înjurat și pe sf.-ta de mamă, la gazetă, ca pe Patriarhul Țării și ți-a plăcut? Imi mai vorbeai parcă despre „strălucitul gânditor și logician, Nae Ionescu?"...

Vezi-ți de biserică, părinte!

Niță Mihai

Ca pe vremea lui I.G. Duca

Oficiosul șobolanilor pretinde că atacurile liberale contra „grupării extremiste „Totul pentru Țară" au fost primite cu mare satisfacție în țară.

Noi credem că mai mult în străinătate...

D. Jean Chihot Florescu

D. Jean Tehaș Florescu, fostul ministru al României în Spania lui Don Quijotte, și-a mobilizat toți finii din mahalalele Bucureștilor și a înființat de curând un nou partid: „partidul național al luptătorilor"

...cu morile de vânt!

Salutăm apariția „Răsăritului"

Salutăm apariția unui nou ziar naționalist: „RĂSĂRITUL" care, sub direcția d-lui Ilie Rădulescu și cu colaborarea d-lui Cezar Petrescu, reprezintă o nouă cucerire a scrisului românesc.

„Răsăritul" năzuește să ajungă o bună gazetă de informație, fiindcă e scrisă cinstit și numai de români.

Ne bucură sincer apariția ei.

Cu acest prilej ținem să aducem la cunoștința țării o veste aproape incredibilă: ziarul „Calendarul" nu poate să apară nici acum. Guvernul naționalist al d-lui Octavian Goga care a autorizat reapariția „Adevărului" camuflat sub titlul caragealesc „Semnalul", guvernul acesta pe care noi, de bună credință, l-am salutat ca „prag de eră nouă", deși îngădue lui Hefter să editeze un monitor iudaic în limba franceză, acest guvern al „revoluției naționale", nu permite lui Nichifor Crainic să-și scoată ziarul său martirizat, cum știți, aproape cinci ani de către masoni și iudeo-democrația liberală...

Omul care ar avea dreptul la mai mult respect din partea unui guvern care nici n'ar fi existat dacă el, Nichifor Crainic, n'ar fi întemeiat acum trei ani partidul național-creștin, omul acesta continuă și azi a fi considerat „periculos" și „subversiv"...

Știm că nu putem protesta împotriva acestei monstruozități fără a nu risca să fim mutilați, dar o întrebare tot îndrăznim să facem onoratului guvern: pe ce motiv, fraților care ați ajuns miniștri, pe ce motiv refuzați apariția unui ziar creștin, monarhic, naționalist cum e „Calendarul"?

D. Franasovici atacat de „Viitorul"

Citim în „Viitorul":

„Cât ne privește, noi suntem de acord cu guvernul că trebue deparazitată țara de infiltrațiunea pașaportarilor și a tuturor sosiților de peste graniță, prin fraudă sau mijloace delosive".

D. Richard Franasovici, autorul pașapoartelor care ne-au adus pașaportari, este și el de acord cu „Viitorul"?

Râde ciob...

Citim în „Dreptatea": „Alegerile județene, — o parodie".

...Deci: mai rău ca pe vremea național-țărăniștilor! Nu?

Panegirical Genevei

Societatea Națiunilor și-a serbat (e un fel de-a spune) a suta aniversare cu ocazia recentei întâlniri a diplomaților europeni, cari i-au mai rămas credincioși, în cadrul pitoresc al muntoasei Elveții. La teatru, asemenea prilejuri constituiesc un succes. La Geneva, nu.

D. André Tardieu, vorbind despre ultima sesiune a Societății Națiunilor, spune între altele:

Se cunosc faptele. Ceeace e grav, este că sistemul pe care marele areopag se baza a dat faliment, s'a prăbușit. După războiu, pentru a se asigura mult jinduita pace de toată lumea, s'a recurs la crearea acestei „forțe colective", pe care Franța a încercat — fără succes, dar cauza opunerii Angliei — s'o organizeze în nenumărate rânduri.

A doua zi după armistițiu, fiecare a revenit la egoismul său, sistematic. Dislocarea solidarității nu putea da alte roade, decât cele de astăzi. Din acest moment, care coincide aproape cu însăși elaborarea statutelor, universalitatea instituției era condamnată.

Rând pe rând și sub diferite pretexte, statele au părăsit Geneva. La dislocarea aceasta materială, s'a adăogat una și mai gravă a unei slăbiri morale. Până și primul ministru al Marei Britanii, care-i cunoscută drept campioană a sistemului, recunoaște astăzi că Societatea Națiunilor a încetat de-a mai prezenta garanții contra războiului.

Statele mici au adoptat debarasarea de răspunderea prea mare față de mijloacele lor în ceeace numesc ele angajamente fără garanție; la cele mari s'a ivit contagiunea ipocriziei, prin care se dispensează de-a mai gândi, decide sau acționa. Se poate spune — cum a făcut altădată d. Deschanel, că S. N. are un frumos viitor în urma sa! Toate discursurile de-aci încolo, nu vor reuși să mai schimbe nimic.

Dineuri comune, conciliabule comune, plimbări și convorbiri comune, însă păreri și declarațiuni contrare. Aci totul este contradicție, deridere, sterilitate.

Ba, iertare! Există o singură țară care se proclamă în gura mare prietenă a solidarității contractuale: Rusia. Insă aci trebue să intercalăm mucalitul dicton francez: à d'autres.

Societatea Națiunilor fusese creeată cu intenția ca, grupându-se toate marile puteri ale lumii, să se poată pune obstacol agresorului, impunându-se pacea.

Insă din cele șease mari puteri, patru au și părăsit instituția. Cele două care-au mai rămas au fost acuzate că transformă această instituție într'o alianță mărginită.

Nenorocirea este, că pe lângă faptul că nu mai există o S. N. universală, nu se mai poate vorbi astăzi nici de alianțe veritabile. Sistemul nou dela 1919 a trecut în lumea drepților, însă nimeni nu are curajul să mărturisească că trebue să se revină la cel vechi.

CONCURS DE ANECDOTE ANTISEMITE

Sfarmă Piatră institue un concurs de anecdote create pe seama evreilor. La acest concurs poate participa oricine. Anecdotele vor fi trimise redacției noastre care le va tria și va publica pe cele mai bune în mod succesiv în revistă.

Cele mai reușite bucăți vor fi premiate, autorii lor (sau cei care le vor fi cules) primind:

Premiul I: O colecție legată a revistei „Sfarmă Piatră" și un abonament pe o jumătate de an.

Premiul II: O colecție legată revistei „Sfarmă Piatră" și un abonament pe trei luni.

Premiul III: O colecție legată a revitsei „Sfarmă Piatră".

P. S. Am primit la redacție numeroase răspunsuri la concursul nostru de anecdote pe seama jidanilor. Cei mai mulți dintre concurenți au înțeles însă greșit intenția noastră și s'au apucat să înșire diverse istorioare în versuri.

Nu, domnilor, noi nu vrem să vă punem la munci. Dv. puteți câștiga premiile noastre mult mai ușor: culegând din circulația orală una (două-trei) dintre anecdotele de haz cu eroi jidani și trimițându-le lui Sfarmă Piată în București.

Joi 10 Februarie 193

Director: AL. GREGORIAN

Redacția și Administrația
Str. Domnița Anastasia, 16. — Sectorul I
Telefon: 3-76.05

Sfarmă-piatră

Protectorul guvernului dela Valenci

Sus dreapta: **Domnii ziariști din Sărindar țin comitet de redacție în Europa..**

Mijloc dreapta: **ncotro?**
(Der Stürmer)

ABATORUL DIN BUCUREȘTI
„E oprită chinuirea animalelor"

— Deja și aici a pătruns hitlerismul !
(Der Stürmer)

Intr'adevăr : nimic nu mai cade !
(Der Stürmer)

Dreapta jos: **Stalin își schimbă menuul**
(Der Stürmer)

TIPOGRAFIA ZIARULUI „UNIVERSUL", BUCUREȘTI, STRADA BREZOIANU, 23—25